

LAISVE

Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ica, N. Y., under the
Act of March 3, 1879.

LAISVE

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY

Dukartsavaininis

Dalyje Queens apskritys (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 61

Ozone Park, N. Y., 11417 Penktad., liepos (July) 31, 1964

METAI 52-ji

KRISLA

Kur gi mūsų darbo unijos?
Elgiasi begalviškai
Ką tai reiškia?
Smarkiai pralaimėjo
Kur partijos nebadauja
Puiku, draugai!

Rašo A. Bimba

Kodėl tyli mūsų darbo unijos? Kodėl jų balso nesigirdi dabar tokiose audringose kovose už negrų lygias teises? O jos turėtų būti šių kovų priešakyje. Tai tylėjimas, kuris ilgai skaudžiai atsilieps toms pačioms unijoms. Ir galimas daiktas, kad ilgai laukti nerekės. Septyniolikos milijonų organizuotų darbininkų aktyvi talka dvidešimčiai milijonų negrų pašalintų daug nesuspatingų, geron pusėn pakreiptų daug miestų valdžių, užstotų kelių policijos savivaliavimas.

Ši socialinė mūsų darbininkų gyvenime revoliucija nėra tik juodosios odos žmonių reikalas. Tai yra visu reikalingas. Visiems reikia jais rūpintis. Ypattingai organizuoti darbininkai turėtų jais rūpintis.

Visi žino ir mato priežastis, kurios jau pagimdė didmiesčiuose visą eilę "riausių" ir susikirtimų su policija. Neslepia jų nė valdininkai. Pulkiai apie jas moka kalbėti mūsų Niujorko majoras Robertas Wagneris.

Bet kas daroma jų pašalinimui? Ogi beveik nieko. Pav., paimkime Harlemą. Visi kalba apie baisų susikimimą, apie baidą, nešvarą, apie žiurkių viešpatavimą baisiuose laukuose, kuriuose privesti gyventi šimtai tūkstančių žmonių.

Praėjusį pirmadienį televizijoje vienas reporteris parodė du didelius namus. Juose gyvena 40 šeimų. Siurpuliai žmogų supurto tik pažūrėjus į juos. Stebisi ir piktinasi patys reporteris.

O kur valdžia? Kodėl toleruoja tokią padėtį? Girdi, valdžia nesuranda namų savininko. Ar girdėjote? Nesiranda dviejų laukų savininko, kuriam tos 40 šeimų priverstos mokėti milžiniškas nuomas!

Ar begali būti didesnis skandalas? Nejaugi mūsų miesto majoras ir jo pagalbininkai yra tokie begalviai? Ką jie apgaudinėja tokiomis pasakomis apie nesuradimą savininkų?

Mūsų prezidentas skubina į Pietinį Vietnamą dar 5,000 ginkluotų vyrų ir daug amunijos.

Susirūpinę amerikiečiai klausia: Ką tai reiškia? Ką tai reiškia, kad Khanas apsiūtojęs jau kelintą dieną šaukia už karo plėtimą? Juk jis yra "mūsų kišenėje". Be Amerikos ginklų ir "patarėjų" jis nė skersai gatvės negalėtų pereiti. Nejaugi jau duotas leidimas Vietnamo diktatoriui generolui Khanui praplėsti karą, ruošti pulti šiaurinį Vietnamą?

Yra ko susirūpinti...

Vaje, kaip smarkiai San Francisco įvykusiose sporto lenktynėse tapo suplekti tarybiniai sportininkai. Amerikiečiai turi kuo pasididžiuoti. Nelaimė su tarybiniais vyrais. Moterys tebėra puikios atletės. Garbė joms. Bet šį kartą nė joms nebepavyko savo vyrus išgelbėti. Punktai skaičiuojant, amerikiečiai sportininkai pasidarė 187

Pietų Vietnamo militaristai siekia didelio karo

Saigonas. — Pietų Vietnamo militaristų valdžia priešakyje su generolu Khanu, kurį laikosi tik Jungtinių Valstijų militarių jėgų apsaugoje, reikalauja karo prieš Šiaurės Vietnamo Respubliką.

Tai labai panaši padėtis 1950 metų, nes tada Pietų Korėjos militaristai reikalavo karo prieš Šiaurės Korėją. Tuojau po to ir prasidėjo karas Korėjoje. Dabar to paties reikalauja P. Vietnamo militaristai.

Militaristų sukurstyti studentai užpuolė Prancūzijos ambasadą, įsiveržė į vidų, sudaužė rakandus, išdaužė namo langus ir sudegino porą automobilių.

Pekinas. — Kinijos vyriausybė pareiškė, kad iki dabar Kinija nėra pasiuntusi nei vieno kareivio į Pietų Vietnamą ir Laosą, nors ten Jungtinės Valstijos jau turi dešetis tūkstančių karininkų ir karių karui prieš vietinę liaudį.

Kinijos vyriausybė sako, kad viskam kantrybė pasi-

baigia, tas bus ir su Kinija, jeigu JAV nesusilaikys nuo karo plėtimo, jeigu negrįš prie 1954 metų Ženevoje padaryto nutarimo.

Saigonas. — Į pietus nuo Saigono partizanai suruošė pasala valdžios konvojui, kuris sunkvežimiais gabeno ginklus ir amuniciją. Konvojų lydėjo apie 500 valdžios karininkų ir karių, kurių tarpe buvo ir JAV "patarėjų".

Valdžios komandieriai, gavę žinią apie partizanų užpuolimą, — pasiuntė saviškiams ir pagalbą dar apie 500 vyrų, karo lėktuvų ir malūnsparnių. Bet partizanai suruošė ir šioms jėgoms pasala.

Tai buvo didžiausias Pietų Vietnamo militaristų valdžios pralaimėjimas vėlesniu metu. Ji neteko apie 60 užmuštų, virš 100 sužeistų, daug ginklų ir amunicijos.

Prancūzijos ambasadorius įteikė Pietų Vietnamo valdžiai griežtą protestą prieš studentų užpuolimą ant ambasados.

JAV iššovė satelitą linkui Mėnulio

Cape Kennedy, Fla. — Liepos 28 dieną JAV orlaivynas iššovė satelitą "Ranger" linkui Mėnulio. Apskaičiuojama, kad satelitas Mėnulį turėtų pasiekti už 68 valandų.

Satelitė yra įrengta šešios kameros paveikslų nutraukimui, kurios, 15 minučių pirm satelitas susikurs į Mėnulį, turėtų traukti jo paveikslus ir radijo bangomis siųsti į imtuvus Žemėn.

punktus, o tarybiniai svečiai tik 156.

Labai įdomu štai kas: Visą garbę nusinešė negrai sportininkai. Pulkiai jie pasirodė! Bet ar jūs manote, kad mūsų baltieji sovinstai jiems tą garbę pripažins ir prieš juos kepturę nusiims?

Vakaru Vokietijos politinėms (buržuazinėms) partijoms netenka badauti. Kai ateina rinkimai, jų išdus pripildo federalinė valdžia. Pav., šiemet savo rinkimų kampanijoms socialdemokratų ir krikščionys demokratų iš federalinės valdžios išdavo gaus po \$3,400,000!

Atsiminkime, kad Komunistų partija yra uždrausta ir negaus nė vieno cento. Mato, kokia ten demokratija viešpatuoja.

Prašome prisiminti sekamus parengimus "Laisvės" naujais:

Jau šį sekmadienį, rugp. 2 d., piknikas pas svetinguosius Bekampius Avalon, N. J.

Rugpjūčio 16 dieną rudeniškas spaudos piknikas Worcester, Mass.

Rugpjūčio 30 d. antras Sheandoah-Mahanoy City apylinkės mainierių piknikas.

Chruščiovas tarsis su V. Vokietijos vadais

Bona. — Čionai lankosi Aleksėjus Adžubėjus, "Izvestijų" redaktorius. Vakarų Vokietijos vadai tarėsi su juo ir sutiko tartis su Chruščiovu visa eile klausimų.

Prieš kiek laiko Vakarų Vokietijos kancleris Dr. Erhardas sakė, kad jis tartųsi su Chruščiovu, jeigu būtų numatoma teigiamų rezultatų.

Maskva. — Tuo pat metu, kai Bonoje paskelbė apie vokiečių sutikimą tartis su Chruščiovu, ir Maskvoje buvo tas paskelbta. Diplomatai numato, kad tai buvo TSRS pasiūlymas.

SUMAŽĖJO DIDŽIŲJŲ EŽERŲ VANDUO

Detroitas. — Žymiai sumažėjo Didžiųjų ežerų vanduo. Hurono ežere apie dvi pėdas vanduo yra žemiau, kaip kitais metais dabartinio metu. Sumažėjo vandens kiekis ir kituose ežeruose.

Mažėjimą vandens Didžiuosiuose ežeruose sudaro pavoju laivų plaukiojimui. Tą pavoju galima sumažinti tik reguliuojant vandenį, iš jų ištekančių St. Lawrence upe.

Santiago. — Čilės spauda smerkia Amerikos valstybių priėmimą rezolucijos prieš Klubą. Krikščionių demokratų senatorius Radomino Tomikas pareiškė, kad tas nutarimas "yra kriminalystė ir politinė žioplystė."

Apie negrų rasės kovas ir pastangas

New Yorkas. — Šiame didmiestyje įvyko ilgiausi ir didžiausi negrų susirėmimai su policija. Daug nukentėjo negrų, nukentėjo susirėmimų srityje ir baltųjų žmonių. Dabar mieste ramu, bet skundų yra daug: skundai prieš policijos brutališkumą, prieš langų daužymą ir plėšimus. Daug krautuvų savininkų teisman traukia miestą reikalaudami atlyginimo.

Miesto majoras Wagneris imasi žingsnių, kad nepasikartotų, kas įvyko, kad būtų atsteigta tvarka, pašalinta neapykanta, apviešinami negrų ir baltųjų rasės.

Kas atvedė prie riausių? Miesto viršininkai daro išvadą, kad mažas atlyginimas už darbą, o aukštos pragyvenimo kainos, didelės bedarbių skaičius negrų tarpe, didelis susikimimas gyvenimo vietoje — stoka tinkamų gyvenimui namų, stoka mokyklų, diskriminacijos ir neatsakomųjų elementų prisiplakimas, kurie vedė kurstymą prieš baltųjų rasę ir valdžias įstaigas. Siekiant ramumo, visa tai turi būti pašalinta.

Policija tvirtina, kad Bedfordo-Stuyvesanto sekcijoje, kur gyvena apie 300

tūkstančių negrų, jie būk turi 40,000 visokių ginklų, nes sako, kad ant Fulton gatvės revolveriai plačiai pardavinėjami.

Rochester, N. Y. — Po dviejų dienų tarp negrų ir policijos susirėmimų jau yra ramu. Mieste yra 1,000 vyrų Nacionalinės gvardijos. New Yorko valstijos gubernatorius N. Rockefelleris buvo atvykęs, tarėsi su gvardiečiais, apžiūrėjo riausių blokų. Jis sakė, kad nepaisant tikslų, jos nepateisinamos.

Susirėmimų metu apie 300 žmonių buvo sužeista, daugumoje negrai, 35 policininkai. Daugybė namų išdaudyti langai, daug krautuvų išplėšta. Buvo areštuota virš 750 žmonių. Kalėjimai pilni. Dabar teismai perkratė jį "praskaitimus." Vienus visai paluosuoja, o kitus paleidžia tik po užstatu, kuris siekia nuo \$250 iki \$10,000.

Atlanta. — Georgia valstijos gubernatorius Carl E. Sanders iš 64 delegatų ir 53 alternatyvų Demokrato partijos nacionalinę konvenciją nominavo po du negrus į delegatus ir alternatus. Tai pirmas įvykis Georgia avlstijoje.

Jungt. Valstijų veiksmai prieš Kubos respubliką

Washingtonas. — Amerikos valstybių sąjungos ministrų susirinkime Jungtinės Valstijos 15 balsų prieš 4 prastūmė rezoluciją prieš Kubą. Rezolucijoje siūloma nutraukti diplomatinis ryšius ir nevesti jokios prekybos su Kuba. Prieš rezoluciją balsavo Meksika, Čilė, Bolivijos ir Urugvajaus ministrai, tai yra tų šalių, kurios dar palaiko su Kuba diplomatinis ryšius.

Havana. — Kubos premjeras Fidelis Kastro vėl pareiškė, kad Kuba yra pasirengusi pasitarimui keliu pašalinti nesuspatingumus su Jungtinėmis Valstijomis. Kas dėl Amerikos valstybių nutarimo, tai Kastro sakė, kad jis buvo J. Valstijų mechanikai prastumas ir nesulpnins Kubos respublikos.

NACIŲ MOTERŲ ŽIAURUMAS

Frankfurtas, Vakarų Vokietija. — Nacių kriminalistų teisme iš ludininkų parodymų paaiškėjo, kad kai kada vokiečių nacės buvo dar žiauresnės už vyrus nacius. Viso hitleriškojo Vokietijoje buvo 250 koncentracijos stovyklų.

Rio de Janeiro. — Brazilija turi 300,000 maišų kavos, po 132 svarus, per viršiaus. Ji bus parduota pakeltomis kainomis kitoms šalims.

Singapūras. — Riausėse prieš Singapūro įjungimą į Malaziją buvo užmušta 21 žmogus, apie 100 sužeista ir 620 areštuota.

UŽ PASITRAUKIMĄ IŠ KARO SĄJUNGOS

Karačis. — Pakistane artinasi parlamentariniai rinkimai. Awami (Liaudies) partija išleido manifestą, kuriame sako, kad jeigu jos kandidatai laimės, tai Pakistanas pasitrauks iš Centrinės militarinės sąjungos ir namie vykins liaudies naudai reformas.

Saigonas. — Jungtinės Valstijos, siųsdamos į Pietų Vietnamą dar 5,000 militarių vyrų, padarėsi Piet. Vietnamo militaristų premjerą Khaną, kuris ir pareiškė, kad "dabar turi laisvas rankas veikimui prieš Šiaurės Vietnamo Respubliką."

J. Valstijos į P. Vietnamą dar siūnčia 5,000 karių

Washingtonas. — Prezidentas Johnsonas patvarkė dar pasiūsti į Pietų Vietnamą 5,000 armijos vyrų, daugumoje specialistų karui prieš partizanų ir "patarėjų." Nuo Okinawa salos jau išskrido 600 vyrų. Iki dabar Jungtinės Valstijos Pietų Vietnamą turėjo apie 16,000 karininkų ir karių, tai jau bus 21,000.

Prezidentas Johnsonas atmetė Prancūzijos prezidento De Gaulle pasiūlymą, kad JAV militarinės jėgos būtų ištrauktos iš pietryčių Azijos.

Saigonas. — Jungtinių Valstijų militariniai vadai sako, kad Pietų Vietnamo partizanų veikimas taip didelis, kad jie visur valdžios jėgoms suruošia pasalas. Per 48 valandas Pietų Vietnamo valdžia neteko 160 karininkų ir karių užmuštų ir sužeistų.

Pietų Vietnamo karo ministras generolas Tan Khemas reikalauja tuojau pulti Šiaurės Vietnamo Respubliką.

Maskva. — Tarybų Są-

junga vėl pakartoto reikalavimą sušaukti 14-os valstybių konferenciją išsprendimui pietryčių Azijos reikalų. Reikalavimą įteikė Anglijos ambasadoriui. Kaip žinia, Anglija ir Tarybų Sąjunga yra įgaliosot prižiūrėti ten taikos reikalus.

Maskva. — Čionai lankosi Anglijos Užsienio ministras A. A. Butleris. Tarybų Sąjungos Užsieniomistras A. Gromyko jam pareiškė, kad jeigu Anglija ir toliau atsisakys šaukti 14-kos valstybių konferenciją pietryčių Azijos reikalais, tai Tarybų Sąjunga pasitrauks iš taikos prižiūrėtojos pareigų.

1954 ir 1962 metais Ženevoje Anglijai ir Tarybų Sąjungai buvo pavesta prižiūrėti tame pasaulio kampe taikos reikalus. Tarybų Sąjunga jau daug kartų ragino Angliją, kad jos sušauktų 14-kos valstybių konferenciją, kurios Ženevos konferencijoje dalyvavo, bet Anglija vis atsisako.

Unijistai gins Jamesą Hoffą

Chicago. — Tymsterių unijos vadą Jamesą Hoffą ir šešis jo pagalbininkus jurė rado kaltais 21-ame prasikaltime vartojant unijos pinigų. Jiems gresia po 20 metų kalėjimo.

Washingtonas. — Jamesas Hoffa pareiškė, kad JAV vyriausybė jį persekioja, tai gal būtų geriau, jeigu jis pasitrauktų iš unijos prezidento vietos.

Daug tymsterių vadų tam nepritaria, jie sako, kad beveik dviejų milijonų narių unija teismo kelių gins Hoffą ir kitus nuteistuosius.

KALTINA UŽ NATO GINKLAVIMĄ

Maskva. — Tarybų Sąjunga išleido pareiškimą, kuriame kaltina Jungtines Valstijas už padidintą NATO jėgų ginklavimą, o ypačiai Vakarų Vokietijos jėgų.

TSRS pareiškimas sako, kad Vakarai tik žodžiais stoji už taiką, o gyvenime vykina skubų apsiginklavinimą.

Maskva. — Tarybų Sąjungos organas "Izvestija" pasmerkė Jungtinių Valstijų provokacijas iš Guantano įlankos karo laivyno bazės prieš Kubą ir Amerikos valstybių priimtą rezoluciją. "Izvestija" rašo, kad Jungtinės Valstijos taip darydamos laužo 1962 metų susitarimus su Tarybų Sąjunga Kubos reikalais.

Afrikos šalys eina prie bendravimo

Kairas. — Čionai įvyko Afrikos valstybių vienybės konferencija. Dalyvavo nuo 34 valstybių karaliai, princai, premjerai, generolai ir diplomatai.

Afrikoje yra apie 800 skirtingų kalbų ir tarmių. Labai skirtingas valstybių ekonominis ir politinis gyvenimas. Aišku, kad nėra lengvas susitarimas, o ypačiai, kada dar yra užsienio įtakų.

Bet konferencija pasisakė prieš kolonializmą — už visų Afrikos žmonių išsilaivinimą. Pasisakė už pagalbą kolonijų kovotojams, už vienos valstybės pagalbą kitai. Addis Ababą pasirinko sąjungos sostine, sekretoriumi išrinko gvinietį Di-allo Telli Boubacará.

Ekstra

New Yorkas. — Šešių negrų nacionalinių organizacijų vadai laikė susirinkimą ir kreipiasi į negrus ragindami nedaryti jokių demonstracijų, kol įvyks JAV prezidentiniai rinkimai, tai yra iki lapkričio 3 d.

Maskva. — Anglijos Užsienio ministras R. A. Butleris sako, kad Anglija kooperuos su Tarybų Sąjunga sušaukimui 14-kos valstybių konferencijos Laos reikalais, jeigu tas pagelbės ten įvesti ramumą. Bet tuo pat metu Butleris savo sutikimą apstato reikalaujamas tam tikrų sąlygų.

LAISVE

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year	\$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months	\$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Churchillis ir parlamentas

LIEPOS 31 DIENĄ dabartinė Anglijos parlamento (House of Commons) sesija baigia savo darbą. Dabartinis parlamentas, kurio daugumą sudaro konservatyvių partijos nariai, išsiskirsto, ir jis jau nebesusirinks, jo laikas baigėsi.

Š. m. spalio mėnesį įvyks nauji parlamento rinkimai, ir manoma, kad darbiečiai sudarys Didžiosios Britanijos valdžią. Žinoma, negalima užtikrinti, kad taip bus, bet spėjimai darbiečių naudai yra dideli.

Su šia britų parlamento sesija baigiasi karjera ir Winston Churchillio. Šis 89 metų amžiaus žmogus ištarnavo parlamento deputatu 64 metus.

Ir Churchillis buvo ne tik parlamento deputatas, jis metų eilę buvo ir Didžiosios Britanijos ministrų pirmininkas. Ypatingai svarbią rolę Churchillis suvaidino Antrojo pasaulinio karo metu. Jis ryžtingai pareiškė, kad Britanija prieš nacius kariaus, jei reikės, iki paskutinio lašo žmogaus kraujo.

Žinoma, mes čia nerašome Churchillio nekrologo; jis, nors ir senas amžiumi, bet dar gyvas, ir ši faktą tik primename, kad su dabartinio parlamento sesija baigiasi politinė karjera asmenis, tiek daug kovojusio už tai, kad Britų imperija gyvuotų. Imperija, tačiau, jau gerokai iškrikusi. Didžioji Britanija ne be ta, kokia buvo prieš 20-30 metų.

Kastro nori tartis

THE NEW YORK TIMES korespondentas Kuboje, Thomas J. Hamilton, praneša savo laikraščiui, kad Kubos vadovas Fidelis Kastro reiškia viltį, jog tarp jo šalies ir Jungtinių Valstijų turės įvykti pasitarimai, turės būti sumegzti ekonominiai ir diplomatiniai ryšiai.

—Mūsų šalys turi gyventi taikoje!—pareiškė Kubos vadovas.

Kokiu būdu, kas ir kur turėtų derybas-pasitarimus pradėti, Kastro nepasakė. Bet jis davė surpasti, kad, jei tik bus geri norai, tai viską galima bus pasiekti.

Nieko nebūtų geresnio, kaip tas, kad tarp Kubos ir JAV susimegztų geri kaimyniški santykiai. Mes manome, visa tai padėtų taikos pasaulyje išlaikymui.

Bet kyla toks klausimas: ar prezidentas Johnsonas bandys Kastro siūlymą priimti prieš prezidentinius rinkimus?

Reikia džiaugtis, kad Kubos vadovas diplomatinį ryšių tarp jo šalies ir JAV atsteigimą nuolat judina. Jeigu būtų tik tariamasi, tai, mes manome, būtų galima išspręsti visus ginčijamus klausimus taikiai ir gerai.

Butleris Maskvoje

ANGLIJOS UŽSIENIO REIKALŲ ministras R. A. Butler šiomis dienomis nuvyko į Maskvą pasitarimams. Jis ten tarsis su TŠRS užsienio reikalų ministru Gromyko ir kitais pareigūnais vyriausiais dėl Laoso ir, aišku, dėl visos Pietrytinės Azijos, įskaitant Pietų Vietnamą.

Tarybų Sąjungos vyriausybė, kaip žinia, nori, kad tuojau būtų suaukta tarptautinė konferencija Pietrytinės Azijos reikalams svarstyti. Prancūzijos prezidentas De Gaulle jau kelis kartus sakė, kad ir jis stojaus už tokios konferencijos suaukumą. Kinijos Liaudies Respublika panašiai samprotuoja.

Butleris, pasiekęs Maskvą, pareiškė spaudos korespondentams, būk Didžioji Britanija neprieštaraujanti tokiai konferencijai, bet ji norinti žinoti, kokiomis sąlygomis konferencija būtų suaukiama.

Butleris, beje, pareiškė, kad jis kalbėsias ne tik savo, o ir amerikinės vyriausybės vardu.

Visa rodo, kad tokia konferencija turės įvykti, jei tik bus noro siekti susiaurinti ginkluotus konfliktus Pietrytinėje Azijoje.

Kairo konferencija baigė savo darbą

ELTA PRANEŠA iš Kairo, Egipto sostinės: Antroji visos Afrikos konferencija — nepriklausomų Afrikos valstybių ir vyriausybės vadovų asamblėja — baigė savo darbą liepos 21 d. 33 Afrikos šalių lyderiai apsvaistė aktualiausias Afrikos žemyno problemas ir pademonstravo savo pasiryžimą galutinai išvaduoti Afriką iš kolonializmo ir suteikti savo gretas kovoję už tikrą nepriklausomybę.

Baigiamajame posėdyje kalbas pasakė JAR prezidentas Naseras, pabrėžęs didelę konferencijos reikšmę, ir jauniausios Afrikos valstybės atstovas — Malavio ministras pirmininkas Banda.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

A. SNIEČKUS APIE VILNIAUS IR LIETUVOS IŠVADAVIMĄ

Š. m. liepos 18 d. Filharmonijos salėje Vilniuje įvyko iškilmingas mitingas, ruoštas Vilniaus ir visos Tarybų Lietuvos 20-ųjų išvadavimo metinių proga. Mitingas buvo baigtas įspūdingu koncertu.

„Amžinai dėkingi išvaduotojams, atnešusiems laisvę Nemuno kraštui!“ skambėjo šūkliai. Kaip praneša Vilniaus spauda, mitingui pirmininkavo Tarybų Lietuvos premjeras Motiejus Šumauskas. Kalbėjo eilė svečių, o po jų didelę kalbą pasakė LKP CK pirmasis sekretorius A. Sniečkus.

Nėra jokia paslaptis, kad A. Sniečkus, karo pradžioje pasitraukęs į Tarybų Sąjungos gilumą, per visą karo metą atkakliai dirbo, organizuodamas Lietuvos partizanų, vadovaujamus visoms (žinoma, ne militarišioms) kovoms, nukreiptoms prieš hitlerinius okupantus. A. Sniečkus, daugiau nei kuris kitas individualas puikiausiai žinojo visą antifasistinį judėjimą Lietuvoje. Be to, jis dažnai tarėsi ir su Tarybinės Armijos komandieriais, vadovavusiais frontą už Lietuvos išlaisvinimą.

Ir štai dabar, po 20-ties metų, tas pats A. Sniečkus, matyt, dar vis pilnas energijos, nors jau radėjo septyntąjį dešimtį amžiaus, iškilmingame mitingėje pateikia pranešimą, kaip, kas tuomet dėjosi fronte ir už frontę. Jis tarėsi pateikia visa to atskaitą. Kalba labai įdomi, ir mes čia pateiksim skaitytui patį svarbiausią, mūsų akimis, jos dalis, kuriose liečiami kovotojai už Lietuvos išvadavimą.

Lietuviškoji šaulių divizija

Kalbėtojas nurodė, jog labai garbingus žygius atliko Tarybinės Armijos 16-oji lietuviškoji divizija. Jo žodžiais:

„Ieidama į Pabaltijo fronto kariuomenės sudėtį, 16-oji lietuviškoji divizija vėliau dalyvavo hitlerinių grobikų sutriuškinime ties Polocku, o po to — kovose už Tarybų Lietuvos išvadavimą.“

1944 m. rugpjūčio mėnesį divizija narsiai kovėsi, gindama išvaduotą šaulių miestą nuo priešo kontratakų. Spalio 5 d. lietuviškoji divizija pralaužė priešo gynybos liniją prie Dubysos; priešas buvo priverstas trauktis į vakarus.

Už sėkmingus kovos veiksmus žemaitijoje Tarybinės Armijos 16-oji lietuviškoji šaulių divizija buvo apdovanojama Raudonosios Vėliavos ordinu. Divizija dalyvavo ir išvaduojant Klaipėdą. Už šias kautynes divizijai buvo suteiktas Klaipėdos vardas.

16-oji lietuviškoji šaulių divizija baigė karo veiksmus, padėdama vaduoti broliškąją Latviją, dalyvaujama kovose prieš hitlerinių grupuotę Kuršo žemėje.

Divizijos eilėse pasireiškė kaip sumanūs ir narsūs vadai F. Baltušis-Zemaitis, V. Karvelis, J. Macijauskas, A. Urbšas, V. Motieka, A. Šurkus, Pr. Petronis, J. Žiburskas, Simonaitis, V. Tolkevičius, A. Keselis, S. Staškevičius, M. Cijūnėlis, B. Mažeika, S. Gaidamaskas, V. Lunia ir daugelis kitų.

Politiniam darbiui į diviziją buvo pasiųsta daugiau kaip 300 vadovaujančių partinių, tarybinių bei komjaunimo darbuotojų, jų tarpe Kazys Preikšas, Motiejus Šumauskas,

Mykolas Junčas-Kučinskas, Feliksas Bieliauskas, Stasys Filipavičius, Vasilijus Dilmanas, Pranas Olekas, Jonas Jagodgalvis, Alfonsas Randakevičius, Jonas Jurevičius, Josifas Bartasiūnas ir kiti.

Šiltu žodžiu būvę kariai prisimena gydytojus draugus Kibarskį, Kušnerį, Januškevičių, Štachelį, Ptaškę ir kitus, kurie išgelbėjo gyvybę daugeliui sužeistų divizijos karių.

Už drąsą ir didvyriškumą 13,746 divizijos kariai buvo apdovanoti Tarybų Sąjungos ordinais ir medaliais, o 12-kai iš jų — V. Bernotėnui, V. Jancėvičiui, B. Cindeliui, V. Fedotoviui, V. Vilenskui, G. Ušpoliui, St. Šeinauskui, K. Šurui ir kt. — buvo suteiktas garbingas Tarybų Sąjungos Didvyrio vardas. Šauimioji kulkosvaidininkė Danutė Stanelienė buvo apdovanojama visų trijų laipsnių šlovės ordinu.

Išvadavus Tarybų Lietuvą, daug tūkstančių lietuvių tautos sūnų išliejo į Tarybinės Armijos gretas. Tūkstančiai jų dalyvavo pergalingose Tarybinės Armijos kovose, vadovaujant Lenkijos, Čekoslovakijos ir kitų kraštų žemes, traukiant hitlerininkus į pačių teritorijoje.

Tarybų Lietuvos darbo žmonės didžiūjosi tuo, kad jie galėjo įnešti deramą indelį į mūsų šalies išvadavimą nuo hitlerinių grobikų.

Niekšiški nacių ir jų talkininkų siekimai

Tris su viršum metus siautėjo mūsų krašte vokiški antifasistiniai okupantai. Jie pavertė Lietuvą savo kolonija, beteise „Ostlando“ provincija. Hitlerininkai likvidavo visus darbo žmonių iškovojo, pasiektus 1940-1941 metais, atkūrus Lietuvą Tarybų valdžią. Jie nežabotai plėšė liaudies ūkį ir gyventojus, naikino lietuvių tautos kultūrinę vertybę, vykdė Lietuvos kolonizavimą.

Pagal hitlerininkų planus jų užgrobtųjų Pabaltijo, Baltarusijos ir kitų Tarybų Sąjungos teritorijų gyventojai turėjo būti iš dalies išnaikinti, iš dalies išvežti į kitus rajonus. Mažos tautos turėjo, jų žodžiais tarant, „išgaruoti, kaip lašas vandens ant karšto akmens.“

Nuo pat pirmos dienos hitleriniai okupantai ėmė masiškai naikinti vietos gyventojus. Visa Lietuva buvo nuklota žveršikai nukankintų ir nužudytų tarybinių žmonių kapais. Paneriai prie Vilniaus ir Kauno IX fortas, Alytaus ir Pionijos miškas netoli Ukmergės — šias ir daugelį kitų vietų hitleriniai budeliai pavertė tikrais mirties fabrikais.

Vien tik Paneriuose jie sunaikino ir sudegino daugiau kaip 100 tūkstančių žmonių. Visą pasaulį sukrėtė Pirėnų kaimo tragedija. Hitlerininkų siaurmo aukomis tapo poetas Vincas Grybas, skulptas Vytautas Montvila, Tarybų Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Liudas Adomaskas, senas pagrindininkas-revoliucionierius Pranas Zibertas, Tarybų Sąjungos Aukščiausiosios Tarybos deputatė Jadvyga Budžinskienė, visuomenės veikėjas Andrius Bulota, liaudies komisaras Valerijus Knyva ir daug daug kitų. Iš viso Tarybų Lietuvos teritorijoje hitlerininkai sunaikino 700 tūkstančių tarybinių žmonių. Kelios desimtytės tūkstančių Lietuvos darbo žmonių buvo išvežta katargos darbams į Vokietiją.

Šiose kruvinose piktadarybėse aktyviai dalyvavo niekšiški tarnavę okupantams lietuviški buržuaziniai nacionalistai. Jie atvirai rėmė hitlerinius okupantus, tikėdamiesi su jų pagalba grąžinti savo turėtą viešpatuojančias pozicijas krašte, užgrobtį žemę, imones, stambius namus.

Hitlerininkai prie generalinio komisaro sudarė Kubiliūno vadovaujamą generalinių tarėjų instituciją. Šie tarėjai padėjo okupantams plėsti Lietuvą, aprūpinti hitlerinę kariuomenę maisto produktais, o reiką pigia darbo jėga ir žaliavomis, slopinti bet kokį darbo žmonių pasipriešinimą.

Ne vienas šitų niekšų, visokie plechavičiai, ambravevičiai, paškevičiai, impulevičiai, jankai-jankauskai, pabėgę nuo liaudies pykčio, susirado po karo prieglobstį anapus Atlanto vandenyno.

Didvyriškieji partizanai

Jau pirmaisiais karo mėnesiais Lietuvoje ėmė veikti pirmieji partizanų būriai, kurie naikino okupantus, sprogdino karinius objektus, ardė priešo komunikacijas.

Vykdydami Lietuvos KP Centro Komiteto nurodymus, likę okupuotoje teritorijoje ar pasiūti į priešo užnugarį komunistai S. Naujalis, A. Razanauskas, P. Simėnas, K. Petrikas, A. Vilimas, P. Viciūnas, J. Liubauskas ir kiti nuo pat pirmųjų karo dienų ėmė kurti pagrindines partines organizacijas, nustatinėjo ryšius, kūrė antifasistines organizacijas, kėlė Lietuvos darbo žmones į kovą su hitleriniais grobikais. Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Panevėžyje ir kituose miestuose ir apskrityse ėmė veikti pagrindinės partinės ir komjaunimo grupės, antifasistinės organizacijos. I partizanų eiles išliejo daugelis pabėgusių iš nelaisvės tarybinių karių.

TŠKP CK patarimu 1942 m. kovo mėnesį lėktuvais buvo perverstos dvi partinių darbuotojų grupės prieškaryje su Lietuvos KP CK sekretorium: I. Meskupu-Adomu, kuriam buvo pavesta organizuoti pagrindinio partinio darbo centrą Lietuvoje.

I priešo užnugarį buvo pasiūti Tomas Tamulevičius, A. Kleineris, P. Pajarskis, I. Ickovičius, A. Jacovskis ir kiti atsakingi darbuotojai.

Pirmomis okupacijos dienomis nuėjo į pogrindį ir sukrėto antifasistinė organizacija Vilniuje nepalaužiamas bolševikų ir puikūs organizatoriai Juozas Vitas-Vaļūnas. Žemoniškai sunkiomis hitlerinės okupacijos sąlygomis organizavo pasipriešinimą okupantams Vilniaus pogrindininkai J. Pėvalskis ir J. J. J. Pėvalskis, B. Šeršnevičius, I. Vitenbergas, M. Korablionovas, S. Madeiskerytė, A. Mažukas. 1943 metų pavasarį Vilniuje įvyko antifasistinių grupių atstovų pasitarimas. Visos jos pripažino pogrindinio partijos Vilniaus miesto komiteto vadovavimą. Partinis komitetas antifasistinės organizacijos vardu leido pogrindinius laikraščius bei atsišaukimus lietuvių ir lenkų kalbomis.

Po J. Vito žuvimo 1943 m. vasarą partijos miesto komiteto pirmuoju sekretorium buvo išrinktas M. Miceika. Partijos miesto komitetas telkė ir nukreipdavo žmones į partizanų būrius, dirbo didelį aiškinamąjį darbą miesto ir apylinkių gyventojų tarpe, vadovavo antifasistinėms organizacijoms.

Kaune ir kitur

Kaune taip pat buvo sukurta pogrindinė antifasistinė organizacija. Ji leido atsišaukimus, organizavo diversijas, įmonėse, padėdavo tarybinams karo belaisviams ir partizanams. Jos veikloje aktyviai dalyvavo „Dailės“ kombinato darbuotoja O. Vaivadienė, liaudies menininkas J. Laurinkas, kanalizacijos darbininkas V. Čibilis ir daugelis kitų. Partijos Kauno miesto ir apskrities komitetas (sektoriai L. Solominas, J. Bilys, F. Krugliakovas) palaikė glaudžius ryšius su šia organizacija su Kėdainių, Trakų, Marijampolės, Ukmergės rajonų pogrindininkais ir partizanų būriais.

Lietuvos liaudies masės visokeriopai rėmė partizanų, matydamos juose tikrus savo krašto, darbo žmonių laisvės gynėjus. Partizanai visur radoso prieglobstį. Partizanų būriai faktiškai kontroliavo daugelį vietovių, kuriose okupantai nedrįsdavo net pasirodyti.

Nebodami gresiančio pavojaus, Lietuvos darbo žmonės parodė masinį patriotizmą, gelbėdami pabėgėlius iš ne-

A. Sniečkus

laisvės Tarybinės Armijos karių.

Išsiplėtus partizaninei kovai, Valstybės Gynybos Komiteto 1942 m. lapkričio 26 d. nutarimu buvo įsteigtas Lietuvos partizaninio judėjimo štabas, kuriam vadovavo Centrinis partizaninio judėjimo štabas, o taip at betarpiškai Lietuvos KP Centro Komitetas. Lietuvos partizaninio judėjimo štabas, kuriame dirbo draugai D. Šupikovas, J. Grišalavičius, P. Baltruška, S. Filipavičius, E. Bilevičius, J. Cesnokovas, B. Baranauskas ir kiti, suvaidino didelį vaidmenį, gerinant partizanų būrių veiklą, aprūpinant juos šaudmenimis bei apranga, ruošiant naujus partizanų kadrus.

Naujas centras

1943 metų pradžioje buvo sudarytas naujas vadovaujantis pogrindinio partinio darbo ir partizaninio judėjimo centras — Lietuvos KP Centro Komitetas 1944 m. sausio mėnesio pradžioje vietoje operatyvinės grupės sudarė du pogrindinius partijos srities komitetus — šiaurės (srities komiteto sekretorius M. Šumauskas) ir pietų (srities komiteto sekretorius G. Zimanas).

Organizuojant partizaninį judėjimą, didelį vaidmenį vaidino Tarybų Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininko pavaduotojas D. Rocius, Lietuvos komjaunimo CK sekretorius J. Macėvičius, S. Syrius, B. Majevskis, I. Narkevičiūtė ir kt.

Iš viso Lietuvos teritorijoje veikė 90 partizanų būrių, kurie sudavė rimtus smūgius priešiui. Jie nuvertė nuo bėgrių 364 ešelonus su priešo karinėmis ir technika, išvedė iš rikiuotės apie 300 garvežių ir daugiau kaip 2,000 vagonų, sutriuškino aštuoniolika priešo karinių įgulių, užmušė daugiau kaip 10 tūkstančių vokiečių kareivių, karininkų, policininkų ir jų samdinių, paėmė daug trofėjų.

Liaudies keršytojų veiksmams ardo priešo komunikacijas, sunaikino jo kariuomenės veiksmus ir tuo pačiu teikė rimtą paramą Tarybinei Armijai, artino Lietuvos išvadavimo dieną, mūsų pergalės dieną.

Partizanai dirbo didelį politinį darbą gyventojų tarpe, ugdė jų patriotizmą, pasiryžimą kovoti prieš grobikus.

Partizanų būriai aktyviai dalyvavo Vilniaus išvadavime. Kartu su tarybiniais kariais į Vilniaus miestą įžengė 11 partizanų būrių, kurie padėjo karius likviduoti paskutinius hitlerininkų įgulus pasipriešinimo židinius.

Aktyviai kovoję prieš okupantus partizanų brigados ir būriai, kuriems vadovavo komunistai M. Afoninas, A. Barauskas, J. Bagdonas, Vytautas Vladas Bieliauskas, K. Dudlauskas, G. Dvaladžė, A. Gailėvičius, J. Jusevičius, S. Juozapavičius, V. Minkevičius, T. Mončiūnas, D. Parfionovas, A. Ragutis, V. Sinkevičius, K. Staras, B. Urbonavičius, J. Vildžiūnas, A. Zabulionis ir daugelis kitų.

Visoje Tarybų šalyje plačiai žinomas šaunios lietuvių tautos dukters, Tarybų Sąjungos Didvyrės Marytės Melnikaitės žygdarbis.

Didvyriai

Didvyriškai kovoję su okupantais Kauno komjaunuoliai. Hubertui Borisai, Aleksui Ceponiui ir Juozui Aleksoniui buvo po mirties suteiktas Tarybų Sąjungos Didvyrio vardas.

Už nuopelnus, vystant Lietuvos partizaninį judėjimą, daugiau kaip 1,600 drąsių partizanų ir partizanų buvo apdovanoti Tarybų Sąjungos ordi-

nais ir medaliais. Šešioms iš jų buvo suteiktas garbingas Tarybų Sąjungos Didvyrio vardas.

Plačiai išvystė darbą gyventojų tarpe Alytaus partinė organizacija — sekretorius V. Sakalauskas, šaulių — sekretorius J. Baščiuolis, Panevėžio — sekretorius J. Paplauskas, Utenos — sekretorius P. Kutka, švenčionių — sekretorius S. Apyvala, Ukmergės — sekretorius J. Motuza ir kiti.

Stiprino savo įtaką jaunimui ir komjaunimo organizacijos. Nenuilstamai dirbo jaunimo tarpe Vilniaus komjaunimo organizacija, kurios sekretoriais buvo A. Kunigėnas, L. Gradska, Kauno — sekretoriai P. Staras, M. Martynaitis, A. Zinkevičiūtė, švenčionių — sekretorius V. Kūdaba, Utenos — sekretorius L. Bakutis, Raseinių — sekretorius J. Ulvydas, Biržų — sekretorius L. Lapinskas, Rokiškio — sekretorius A. Kairėlis, Trakų — sekretorius A. Šulcas.

Spauda, kultūros veikėjai

Mobilizuojant liaudį į kovą prieš fašistinius grobikus, didelių vaidmenį suvaidino Lietuvos KP Centro Komiteto Maskvoje leidžiama „Tiesa“, kurią pogrindinio komiteto laikraščiai, atsišaukimai, Maskvos radijo laidos lietuvių kalba.

Svarbų vaidmenį suvaidino 16-tos lietuviškosios šaulių divizijos laikraštis „Tėvynė šaukia“ ir pafrontėje leidžiamas laikraštis „Už Tarybų Lietuvą“ (kurį redakcijoje dirbo B. Pogelevičius, J. Pajaujis, V. Mozūriūnas ir kiti).

Nemažą indelį į bendrą tarybinės liaudies kovą prieš vokiškuosius fašistinius grobikus įnešė Tarybų Lietuvos visuomenės ir kultūros veikėjai Liudas Gira, Petras Cvirka, Salomėja Nėris, Jonas Marcinkevičius, Antanas Venclova, Jonas Šimkus, Kostas Korsakas, Juozas Žiugžda, Eduardas Mieželaitis, Juozas Baltušis, Stepas Zukas, Vytautas Jurkūnas, Aleksandra Staškevičiūtė, Genovaitė Sabaliauskaitė, Abelis Klenickis, Romanas Marijošius, Vincas Vitkauskas, Vacys Reimeris, Viktoras Valaitis, Stasys Zajackauskas ir kiti. Savo kūriniais ir tiesioginiu bendravimu su kariais jie įkvėpdavo karius, mūsų šauniusius partizanus, atkakliai kovoti su nuožmiu priešu.

Atkakloje kovoje su okupantais didvyrių mirtimi žuvo daug komunistų ir komjaunuolių, daug puikių tarybinės Tėvynės patriotų. Lietuvių tauta amžinai gerbs jų šviesu atminimą.

Amerikos lietuviai

Nusipelnę šiltų padėkos žodžių pažangieji Amerikos lietuviai, kurie rūstomis karo dienomis nenuilstamai demaskavo fašistinius agresorius kaip pikčiausius žmonių priešus, aktyviai kovoję už greitesnį antrojo fronto atidarymą, visokeriopai rėmę mūsų liaudies kovą prieš hitlerinius grobikus.

Brockton, Mass.

Kaip matyti iš pranešimų, tai į „Laisvės“ pikniką, kuris yra rengiamas sekmadienį, rugpjūčio 10 d., Olympia Parke, Worcesteryje, daug žmonių suvažiuos.

Pas mus yra sumanymas suorganizuoti busą. Tuo reikala matykite George Shimaitį, G. Steponauską arba K. Ustupą. Kelionė į abidvi puses bus tik \$2.

LLD 6 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks pirmadienį, rugpjūčio 3 d., 7:30 val. vakare, Lietuvių Tautiško Namo kambariuose, 8 Vine St.

Kviečiame visus narys atsilankyti, nes turėsime daug svarbių reikalų. Apstursime „Laisvės“ pikniko reikalus, kuris rengiamas Worcesteryje, taipgi busu važiuojami į tą pikniką.

George Shimaitis

M. K. Čiurlionis ir jo kūryba

Siemet Valstybinė grožinės literatūros leidykla Vilniuje išleido stamboką J. Rimanto knygą „Petras Rimša pasakoja.“ J. Rimantas užrašė visa tai, ką tik P. Rimša jam pasakojo, o jis papasakojo labai daug. Šį kartą paimsime iš jo pasakojimų tik vieną epizodą, būtent — apie Mikalojų Konstantiną Čiurlionį, tą plačiašakį lietuvių tautos genijų, kuris nespėjo nė savo sparnų kaip reikiant išskėsti, kai mirtis jį užklupo.

M. K. Čiurlionis buvo gimęs 1875 m. rugsėjo 22 d. Varėnoje, Dzūkijoje. Varšuvoje jis baigė muzikos konservatoriją pirmuoju pirminio klasės abiturientu. Po to dar metus mokėsi Leipcege (Vokietijoje) kompozicijos. Grįžęs į Varšuvą 1902 m. jis vertėsi daugiausia muzikos pamokomis ir komponavimu. Po metų jis lankė Jono Kauziko kursus, o iš ten stojo į K. Stabausko vadovaujamą Varšuvos dailės mokyklą, kurioje tuoj pasireiškė kaip nepaprastai gabus tapytojas. „Kaip tik joje visų dėmesį buvo patraukę Čiurlionio kūriniai: labai savininkais. Ekonomiškai jis baisiai skurdo, kapeiką buvo sunku iš kur nors gauti. Visuomenė daili bei dailininkams buvo apatiška, abejinga. Tikriausia dėl to jis atjautė ir kito vargą. Kai vieną kartą, 1909 m. gyvenant Peterburge, P. Rimšai būtinai reikėjo kur nors gauti bent vieną rublį, jis pasiskundė Čiurlioniui, kuris buvo irgi ne geresnėje padėtyje: jis išpau-dė Rimšai ir delną paskutines turėtas 65 kapeikas, kurias — Rimša apgailestauja — jam nesuspejo grąžinti, nes neužlgo Čiurlionis rimtai susirgo ir išvyko į Druskininkus, savo tėviskė (iš Varėnos tėvas persikėlė į Druskininkus).

Čiurlionis visuomet lankė lietuvių kultūrinius pobūvius: koncertus, mėgėjiškus vaidinimus, literatūrinius seansus. Tačiau jis mėgo tikrą, meninę liaudies kūrybą, o ne mišinį, apgrai-bomis sudarytą iš svetimybių, ne muzikinį „čop sui.“ Vieną kartą, grįžęs iš vieno tokią „koncerto“ 1908 m., jis Rimšai skundėsi:

„Argi tai lietuvių vakarai? Pora, trejetas lietuviškų dainelių, o viskas atsitiktina, pasigrobta. Man gėda dėl tos dainos: „Mūs lietuvaitės, gražios mergaitės, Linelius mina, kiemus dabina.“ Lietuviškas tekstas, o melodija vogtinė. Juk tai Verdžio „Rigoletto“ operos linksma dainelė „La donna e mobile“, taip svetima lietuviškų žodžių turinčiai. O tą lietuvišką dainą jūs visur girdėsite.“

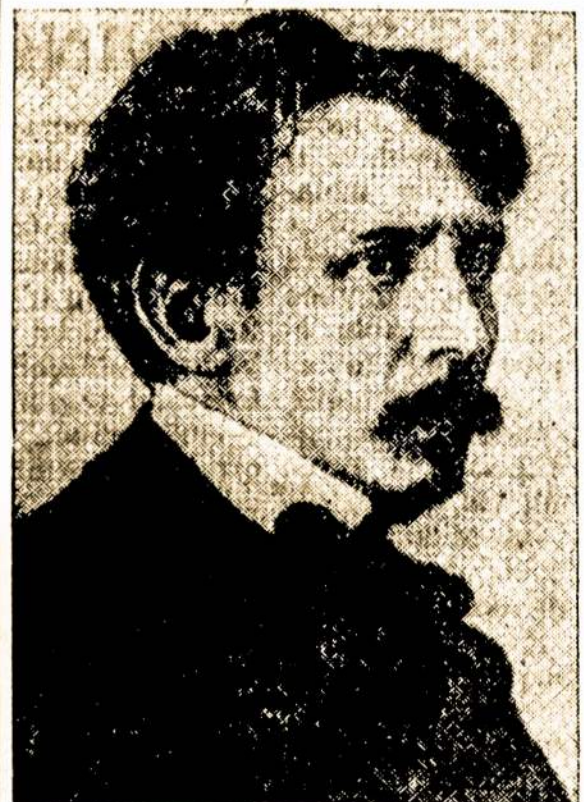
Čiurlionis nebuvo šovinis-tas, bet taurus Lietuvos patriotas, jos liaudies draugas. Apie jo visuomenines pažin-tas P. Rimša sako:

„M. K. Čiurlionis Vilniaus metais save laikė „pažan-giuoju“, tai yra ne socialistų partine prasme, bet jiems artimu. Pažangus jis buvo savo liaudiškumu, demokratiškumu, dideliais minties ir jausmo polėkiais, savo kultūriniais siekimais, savo visuomeniškumu ir huma-nizmu. Tokio Čiurlionio mes verkėme 1911 m. balandžio 13 d., kai jis buvo laidoja-mas Vilniaus Rasų kapinė-se.“

Vėliau, paveiktas kai ku-rių rusų dailininkų simbo-

listų, jis daugiau dėmesio kreipė formai, priartėjo prie mistinio simbolizmo, kuris labai ryškus jo paveiksluose. Rašytojas-kri-tikas K. Jasiulaitis sakė, jog Čiurlionis dailėje buvo revoliucionierius, novato-rius, naujų formų kūrėjas, kurias stipriai veikusi jo la-ki fantazija.

Vilniuje Čiurlionis bend-ravo su lietuviais dailinin-kais, bet dažnai jis važinė-ją į Varšuvą bei Peterbur-gą (dabar Leningradą) pa-klupo.

M. K. Čiurlionis

buvoti. Jis teigė, jog me-nas yra tarptautinis, ir ben-dravo su visų tautų meni-ninkais. Ekonomiškai jis baisiai skurdo, kapeiką bu-vo sunku iš kur nors gau-ti. Visuomenė daili bei dai-lininkams buvo apatiška, abejinga. Tikriausia dėl to jis atjautė ir kito vargą. Kai vieną kartą, 1909 m. gyvenant Peterburge, P. Rimšai būtinai reikėjo kur nors gauti bent vieną rublį, jis pasiskundė Čiurlioniui, kuris buvo irgi ne ge-resnėje padėtyje: jis išpau-dė Rimšai ir delną paskuti-nes turėtas 65 kapeikas, kurias — Rimša apgailestauja — jam nesuspejo grą-žinti, nes neužlgo Čiurlio-nis rimtai susirgo ir išvyko į Druskininkus, savo tėvis-kę (iš Varėnos tėvas persi-kėlė į Druskininkus).

Tikėdamasis pagerinti sa-vo medžiaginį gyvenimą, dailininko M. Dabūžinskio raginamas bei kviečiamas, Čiurlionis 1908 m. išvyko į Peterburgą ir stojo į te-nykščią dailės akademiją mokytis, nes jos mokiniai gaudavo šokias tokias sti-pendijas. Ten rusai daili-ninkai pamatė Čiurlionyje genijų ir savo spaudoje jį išskėlė ir pirmąsias meno pa-kopas. Kitaip sakant, ne lietuviai pirmieji pastebėjo Čiurlionį, bet rusai kritikai (Al. Benua, S. Makovskis, V. Ivanovas ir kiti), kurie jį parodė lietuviams. Pe-terburge Čiurlionis dalyva-vo rusų dailininkų „Soju-zo“ ir „Salono“ suruošose parodose.

Tačiau Čiurlionis ilgai Pe-terburge neapsibuvo, grįžo į Vilnį, nes vilniečiai be jo negalėjo apsieiti, ypatin-gai kai reikėjo ruošti dai-lės parodas: jo autoritetin-gas žodis ir eksponuojami kūriniai jiems buvo reika-lingi. 1909 m. jis vėl išvy-ko į Peterburgą, tikėdamas gauti darbo kaip scenos dailininkas Konstantino Stanislavskio teatre, kuria-me dirbo M. Dobužinskis. Tačiau jam tai nepavyko.

1909 m. sausio mėn. pra-džioje jis vedė rašytoją So-fiją Kymantaitę. Tais pa-čiais metais jiems gimė dukrelė Danutė, kuri šiuo metu yra žinoma vaikų te-momis rašytoja — Čiurlio-nytė-Zubovienė.

Gyvendamas Peterburge, 1909 m. lapkričio mėn. jis susirgo psichiškai ir išvyko į Druskininkus. Iš ten bu-vo išsiųstas į Pustelninko sanatoriją prie Varšuvos. Buvo bepradėdas sveikti ir buvo vilties, jog pagis. Jau kai ką ir tapyti buvo be-bandęs, bet išėjęs pasi-vaikščioti nusišaldė ir mirė.

1908 m. pradžioje Vilniu-je buvo ruošiasi prie antro-sios lietuvių dailės paro-dos, kuri buvo manoma perkelti į Kauną. Kaunie-čiai, kaip ir kiti meną mėgs-tantieji, Čiurlionio tapybą vertino vienai, ir kitaip, tik ne vienas negalėjo kon-krečiai jos išaiškinti: vien-i aiškino vienai, kiti kitaip, o pats Čiurlionis nemėgo apie save bei savo kūrybą kalbėti. Buvo susitarta pra-šyti, kad jis apie tai pats parašytų, savo kūrybą api-būdintų bei išaiškintų, kad kitiems ji būtų geriau su-prantama ir žiūrovai galė-tų geriau joje orientuotis. Buvo manoma jo raštą at-spausdinti ir išleisti atskira knyga ar brošiūra.

„Čiurlionis iš pradžių su-tuo nesutiko — sako P. Rimša —, bet įkalbėtas ėmė rašyti. Rašė pieštuku len-kiškai paprastame sąsiuvi-nyje, kai ką pabraukdamas. Rašė pėlengva ir ilgai. Tuo tarpu parodos lankytojai jo paveikslus aiškinosi kaip kas mokėjo, nes padėti ne-buvo kam. Ir taip jau pa-roda artėjo į pabaigą, o Čiurlionis vis dar nebuvo baigęs rašyti. Man atrodo, jog jam pačiam nelengva buvo savo kūrinius rašyti žodžiu apibūdinti. Buvo pri-rašęs visą ploną sąsiuvinį, ir nežinau, ar paaiškinimai buvo baigti, ar ne, kai jis man atiduodamas tą rank-raštį pasakė:

„Žinokis! Paroda greit bus uždaryta. Toliau netu-riu laiko ir noro rašyti.“

Rankraštį, atsimenu, per-skaiciau. Buvo jis, rodos, daugiau įvadinio pobūdžio, nes Čiurlionis kalbėjo ne apie atskirus paveikslus, o apskritai apie savąjį me-ną...

As aną rankraštį su sa-vaisiais popiergaliais ir kai kuriais daiktais įdėjau į lagaminą ir palikau Marijos Putvinskaitės*) bute Pylimo gatvės antrame nume-ryje. Kai gana greit jo pa-sigedau, deja, nebeapvyko surasti: namų darbininkė lagaminą perkėlus ir malkų sandėlį kieme, iš kur jis ir dingęs.“

Kaip galima, kad Putvytės tarnaitė tai Rimšos lagami-ną, kaip bevertį laužą, iš-metė į malkinę! Čia dau-giausia kalta patsai Rimša dėl jo neapdairumo ir svar-baus dokumento neįvertini-mo. O tasai raštas gal bu-vo raktas į visą Čiurlionio kūrybą ir jo, kaip dailini-nko, filosofiją. Čiurlionio kūryba ir šiuo metu yra enigma, įvyniota į mister-iją.

Visi M. K. Čiurlionio paveiks-lai yra surinkti ir globojami jo vardo muzie-juje Kaune.

*) Marija Putvinskaitė-Putvytė, vėliau ištekėjusi už dailininko A. Zmuidzinavičiaus.

Washingtonas. — TSRS ambasada užgincio JAV kapitono Fertingo prasima-nymą, būk jį Jungtinėse Valstijose pirktus grūdus veža į Kubą.

IVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Goldwateris mokosi iš vokiečių hitlerininkų

Primindamas prezidenti-nę kandidatūrą, Barry Goldwateris respublikonų konvencijoje pareiškė, kad „ekstremizmas nėra joks nusikaltimas.“ Tuo pareiš-kimu jis ištisė dešinę viso-sios rūšies ultra-dešinie-siems.

Respublikonų kandidatas atsistojo ant hitlerinės plat-formos, kurioje prašyti su-kiškai „sudažyti komunizmą“, „išlaisvinti“ Rytų Europą, Aziją ir Lotynų Ameriką iš komunizmo, kur tik jis yra įsigalėjęs.

Barry Goldwateris, pa-sirodo, bando maršuoti Hit-lerio pramintu keliu. Veik-liausia jis ir hitlerinę bib-liją „Mein Kampf“ yra pa-mylėjęs ir vokiečius patei-sinęs dėl abiejų pasaulinių karų.

Prieš pat respublikonų konvenciją Goldwateris tu-rėjo interviu su Vakarų Vokietijos žurnalo „Der Spiegel“ atstovu, kuriam Goldwateris pareiškė, kad vokiečiai galėję abu pasau-linius karus laimėti, jeigu tik būtų turėję geresnius karo vadovus. Vadinas, viskas priklauso nuo to, kas karui vadovauja.

Toks Goldwaterio pareiš-kimas, suprantama, vokie-čių revanšistams, kurstan-tiems naują pasaulinį ka-rą, labai patiko. Sekamam karui jie gali pasirinkti „gudresnius“ komandierius ir su Goldwaterio pagalba laimėti karą.

„Der Spiegel“ atstovui jis dar daugiau pasakė. Būda-mas prezidentu, jis eitų iki paties karo kranto, panašiai kaip vokiečiai revanšistai hitlerininkai „labai sėkmin-gai daro per daugelį metų.“ Goldwaterio ir vokiečių hit-lerininkų tikslai, matote, šimtu procentų giminingi.

Goldwateris jau turi pla-ną Rytų Europai „laisvini-ti.“ Jis ten visokiais bū-dais padės fašistinius sūki-limus ruošti, bus siunčiama ten tvirta jėga, „ginkluota branduoliniu ginklais ir ultimatumais.“ Visokios rū-šies „vaduotojams“ to tik ir reikia.

Amerikinis nacionalizmas, kurį Goldwateris puoselėja, labai giminingas Hitlerio iš-پرėtam „nacionaliniam so-cializmui.“ O tai žmonijai pavojingas užmojis, galis lengvai sukurti termo-bran-duolinį karą.

Visai nenuostabu, kad de-mokratinis pasaulis, noris išlaikyti pastovią taiką, Goldwaterio kandidatūrą rimtai susirūpina. Tuo la-biau tenka susirūpinti vi-siems demokratiniams ame-rikiečiams.

Kuriuo keliu Čilės respublika nueis

Gera žinoma, ką davė fa-sistinis perversmas Brazil-ius liaudžiai. Šiuo metu kaip tik ir ruošiamas pana-sus perversmas Čilės res-publikoje. Nors pirmieji bandymai nepavyko, bet re-akcinis elementas, ameri-kiečių kapitalo palaikomas ir kurstomas, rankų nenuleis.

Nors reakcionieriai turi savo kandidatą prezidento vietai Eduardo Frei, bet jie, labai bijo liaudies fronto kandidato dr. Salvadore Al-lende, kuris 1958 m. tik 30-000 balsų mažiau gavo už

dabartinį prezidentą Jorge Alessandrį.

Rinkimai įvyks šių metų rugsėjo pradžioje. Visa priešrinkiminė atmosfera vis labiau darosi prielankė-ne liaudies frontui, kurį su-daro komunistai, socialistai, nacionaliniai demokratai ir kitos kairiosios grupės.

Liaudies fronto programa aiški: amerikiniai interesai turi būti nacionalizuoti, žemės reforma ir kitos demo-kraatinės reformos stovi pir-moje vietoje. Pas laudie-čius viešpatauja vienybė, o pas reakcinę koaliciją—vi-sų galų suirimas. Net ir daugeliui dešiniųjų nepatin-ka jų kandidato Frei pasi-sakymas, kad jis nepalies amerikiečių interesų.

Amerikiečiai korespon-dentai Čilėje dabar speku-liuoja, kur link Čilė gali nuei-ti, ar tik ji nepataps ant-ra-ją Kubą ir dar rinkimų būdu.

Dr. S. Allendė korespon-dentams išdėstė, kad jis sto-ti už taikų kelią ir progre-są, kurio pasekoje liaudies galės naudotis savo šalies turtais, kultūra ir tikrai ne-priklausomu gyvenimu. O jeigu kas bandytų prievar-tos (sukilimo) būdu pasto-ti tam kelią, tai prievartos palaikytojai bus nugalėti. Liaudies frontas esąs pil-nai tam pasiruošęs.

Reikia daugiau maisto badavimui naikinti

Liaudies priešai nuolat plepa, kad pasaulyje esą per daug žmonių ir todėl tenka milijonams badauti. Naujo prieauglio jie baisiai bijo ir norėtų kaip nors žmoniją sumažinti, nors ir karo priemonėmis.

I tą klausimą teisingai at-sako Joathan Garst sa-vi knygoje „No Need for Hunger.“ Jis nurodo, kad šiuo metu „dabartiniai pa-saulio gyventojai gali gerai išsimaitinti,“ jeigu tik bus maisto gaminimas ir naudo-jimas planingai praverstas.

Joathan Garst, kaip ir jo brolis Roswell, yra ameri-kiečiai žemės savininkai, kurie nesibijo apsilankyti Tarybų Sąjungoje ir ten pastudijuoti socialistinio žemės ūkio problemas, net suteikti naudingų patarimų. Kai Chruščiovas lankėsi Jungtinėse Valstijose, tai jis buvo pakviestas apla-nyti Garstų ūkį. Jis ten su-pažino su jų naudojamais metodais.

Socializmui jie nepritaria, bet nepriešingi savo grū-dų parduoti socialistinėms šalims. Taikinga koegezi-stencija jiems patinka.

Knygos autorius nurodė, kad tos šalys, kurios turi maisto perviršių, privalo prieinamomis sąlygomis su-teikti pagalbą toms šalims, kurioms tenka pergyventi maisto trūkumus. Badas privalo būti nušluotas nuo žemės paviršiaus.

Bet ar galima tai pada-ryti, kuomet maisto gami-nimas ir paskirstymas kapi-talistiniuose kraštuose pa-remtas didžiuliu pasipeln-y-mo pagrindu?

Singapūras. — Liaudies demonstracijos prieš Singa-pūrą įjungimą į Malajijos valstybę malšino 10,000 po-licininkų ir anglų karių. Buvo užmušta 18 žmonių, sužeista apie 200, areštuota virš 1,000.

3 pusl. Laivė (Liberty) Penktad., liepos (July) 31, 1964

Prancūzų rašytojas ir Lietuva

Kauno Politechnikos ins-tituto bibliotekoje neseniai rastos Prospero Merime laiškų Turgenevui kopijos. Tie Mermie laišškai liečia jo novelę „Lokys.“ Laiškų da-tos: 1868 m. spalio 9 d. ir rugsėjo 11 d. (be metų).

Kaip atsirado Merime laiškų Turgenevui kopijos Lietuvoje?

Jų atsiradimo istorija to-čia. 1929 m. P. Klimas, gy-nęs tuo laiku Paryžiuje, pa-siūlė Vaizgantui nupirkti Prospero Merime minėtų laiškų Turgenevui origina-lus ir atsiuntė jų kopijas. Laiškų originalus turėjo vienas Paryžiaus advoka-tas — Turgenevo giminai-tis.

Įdomesnis yra 1868.X.9 d. laiškas, kuriame Merime trumpai atpasakoja „Lo-kio“ turinį, nurododamas, kad šią baisią apysaką jis yra pasakojęs Fontenblo. Iš laiško matyti, kad, rašy-damas šią novelę, Merime turėjo lietuvių kalbos gra-matiką ir, kaip jis sako, ta-po „labai stiprus žemaičių kalboje.“ Merime žavėjosi legendos vietiniu koloritu.

Jis sakosi, kad sukurtų po-emą, jei mokėtų eiliuoti. Šį laišką rašydamas, Merime dar nebuvo apsisprendęs dėl novelės pavadinimo, ta-čiau norėjo ją pavadinti kaip nors panašiai į „Radė-ją“ arba „Plėšrų medaus kopėją,“ o dar geriau—lie-tuvišku žodžiu, reiškiančiu lokį. Jis matęs lietuvius, ta-čiau ne vienas jų nemokėjo nė žodžio žemaitiškai. „O jūs ar mokate“ — klausia Merime Turgenevo.

Spausdindamas savo no-velę Prancūzijoje, Merime susidūrė su sunkumais dėl jos lietuviško pavadinimo. Šias kliūtis Merime visgi nu-galėjo, kas matyti iš jo IX.11 d. laiško Turgenevui. Novelė buvo atspausdinta 1869.IX.15, pavadinta lietu-viskai „Lokis“ (autorius neskyrė „y“ nuo „i“) ir to-kiu pavadinimu ji buvo spausdinama prancūzų kal-ba.

Merime novelės „Lokys“ veiksmas vyksta Lietuvoje (Žemaitijoje). Čia minimos tokios pavardės, kaip Seme-tas, Ivinskis, Dovgelia (Daugaila). Pasirinkęs no-velės siužetui lietuvišką eg-zotiką ir norėdamas novelę padaryti dar įdomesnę, ra-šytojas naudojo kai kuriuos lietuvių kalbos žodžius: pa-sakos, dainos, kapas, Me-dintiltis (vietovės pavadinima-s). Novelės epigrafu au-torius paėmė lietuvišką patarlę „Meška su lokiu abudu tokiu.“

„Lokio“ genezę plačiau nušvietė savo veikale Smit-leinas. (Schmittlein Ráy-mond. Lokis la dernière nouvelle de Prosper Merimee, Bade, 1949.) „Lokys“ vysto gerai liaudies žinomą „lokio sūnaus“ tematiką: rusų pasaką „Ivaško Med-vedko,“ italų — „Giovanni deli Orso,“ vokiečių — „Der starke Hans.“ Su panašia tema rašytojas susidūrė ir 1833 m. bendradarbiaudamas „Revue de Paris.“ Tame „Revue“ buvo atspausdinta Bandelo apysaka apie lokį, įsimylėjusį pagrobta mer-gaitę, kuri jam pagimdė sūnų.

Kas gi paskatino P. Me-rime parašyti „lietuvišką“ apsakymą! Po 1863 m. su-kilimo į Prancūziją atvyko daug emigrantų iš Lietuvos ir Lenkijos. Merime domė-josi A. Mickevičiumi, skai-skaitė jo „Poną Tada,“ skai-tė Šarlio Edmono (lenkų rašytojo Chojevskio pseu-donimas) „Pavergtoji Len-kija ir jos trys poetai“ (Micekevičius, Krasinskis, Slovackis). Bendravo su Pšezdzeckiais (kilimo iš Lietuvos), per kuriuos su-sipažino su Edmonu asme-niškai. Lietuvos girias ir jų fauną pažino, skaitydamas Malte-Briuno „Senovinės ir moderniosios Lenkijos pa-vaizdavimą.“ Malte-Briunas aprašė ir Žemaitiją.

Lietuvių jau 1867 m. kas matyti iš jo tų metų laiškų. Tačiau pradžioje jam atrodė, kad lietuvių kalba yra slavų kalbos dialektas. Kad tai savita kalba, jis su-žino iš Pšezdzeckio. Būda-mas Oksforde, Merime su-sipažįsta su profesorium Maksu Miuleriu ir konsul-tuojasi su juo dėl pasta-rojo knygos „Paskaitos apie kalbos mokslą.“

Visi šie šaltiniai davė „Lokiui“ tikslų vietos ko-loritą. Savo 1868.X.9 d. laišk-e Turgenevui Merime mi-ni, kad rankose turį lietu-vių kalbos gramatiką. Tai Šleiceio gramatika (Schei-cher August, Handbuch del-litauschen Sprache II. Le-sebuch und Glossar, Prag, 1857), iš kurios rašytojas paėmęs kai kuriuos lietuviš-kus žodžius (dainos, pasakos ir kt.), tačiau žodžio „Lokys“ neradęs, tesąs žo-dis „meška,“ kurį epigrafe per apsirikimą užrašo „miš-ka.“ 1867 m. X.9 rašyda-mas Turgenevui, jis dar žo-džio „lokys“ nežino, tačiau tarp XI.18 d. iki XII.7 d. Merime suranda lietuvių, mo-mokantį savo kalbą ir pa-žįstantį savo kraštą. Tai galėjo būti tik Pranas Se-meta. Pranas Šemeta bu-vo žemaitis, dalyvavęs 1863 m. sukilime, kovojęs tose vietose, kur vyksta „Lokio“ veiksmas. Vienas svarbiau-sių novelės veikėjų buvo pavadintas Šemetu.

Šmitleinas, nemažai pasi-darbavęs „Lokio“ šaltiniais nušviesti, susirašinėjo su Šemeta, gyvenusiu Gelgau-diškyje. Pastarasis 1939.VI.19 d. laišku pranešė, kad jo tėvą išaugino Juozas Še-meta, Prano Šemetos brolis; jis girdėjęs apie Prano Še-metos draugystę su Meri-me. Taip pat žino, kad jų šeimoje buvo pasakojama legenda apie lokį.

Smitleinas netvirtina, kad Merime pažino Praną Še-metą prieš rašydamas „Lokį“ ir kad jo pasakojimas buvo pagrindinis novelės šaltinis. Jis tik mano, kad tos paži-n-ties dėka Merime galėjo pakeisti novelės pavadinimą, veikėjų pavardes ir kt.

S. Užkuraitė

Chester, Pa.

Sun Oil Co. per 1964 me-tų pirmąjį pusmetį turėjo gryno pelno \$25,939,000, arba pelnas 23.7 nuošimčio viršijo pirmesniųjų šešių mėnesių pelną.

Jaunimas pageidavo, kad miestas įrengtų maudymo-si prūdą. Bet miesto „tė-vai“ apsvaistė, kad prūdo įrengimas ir jo užlaikymas labai daug kainuotų, tai pataria naudotis jau esa-mais, ypatingai YMCA ir YWCA prūdais. A. Lipčius

M. Baltulionytė

Iš San Francisco į Floridą, iš ten į šiaurę ir atgal

Birželio 2 d. su Juozu ir Ksavera Karosais jų automašina pakrypome į pietų pusę. Seniai planavome matyti Floridą ir kitas pietines valstijas. Planai buvo ruošti išvykti gegužės mėnesį, kad neužpultų tvanki šiluma, ypatingai Floridoj. Tačiau Ksaverai buvo pasiūlyta vykti į Olandiją, į Taikos moterų suvažiavimą, ir mūsų kelionė tapo atidėta.

Atidėjimas išėjo ant gero — įvyko LDS seimas ir kiti suvažiavimai, tai buvo proga juose dalyvauti. Tiesa, mūsų Ksaverai poilsio nebuvo. Tik prieš porą dienų ji buvo grįžusi iš Europos. O čia vėl nemaža kelionė prasideda. Bet tenka priminti štai ką apie Ksaverą: ji yra čempionė keliautoja; kelionės jėgų ji turi nemažai. Ji pati sako, kad galėtų keliauti nuolat. Tačiau yra tokių žmonių, kurie keliaudami jaučia mažą nuovargį.

Tenka priminti ir tai: Mūsų Juozas — puikus mašinos vairuotojas, o Ksavera gabi navigatorė. Juozas praręs vairuoti sunkvežimius, tad lengvąjį vairuot jam valdyti mažai tereikia. Su tokiais kompanijonais kelionė turi būti maloni ir įdomi. Ir buvo.

Iš San Francisco 99-uoju geruoju dubeltavu įlankos keliu vykome į Yucaipą, Cal. Yucaipa iš San Francisco — į pietus virš 500 mylių atstumu. Pirma stotis ir buvo Yucaipa.

Porą naktų pernakojoje pas geruosius draugus Pukius ir pasimatėme su kitais gerais pažįstamais. Yucaipos miestelis nedidelis, išsidriekęs tarpkalnėje — kalnų ir žalių sodų apjuostas.

Šiame miestelyje šiandien susikaupe daug pensininkų, daugumoje iš Los Angeles miesto ir jo apylinkės.

Paviesėję Yucaipoje, traukėme link Floridos. Vaziuojant per Arizoną, ir New Mexico valstijas 66-uoju keliu, pastebėjome daug skurdo žymių. Ypatingai vykstant per New Mexico valstiją matėme daugelį apgriuvusių, iš molio sulipdytų mažų lūšnelių. Daugumoje tų apgriuvusių lūšnelių gyvena suvargę indėnai su nemažomis šeimomis ir kiti tamsi odžiai žmonės. Tiesiog nerimas apima žiūrint į tuos vargo žmones. Sunku į juos žiūrėti. Mūsų šalis vadinama aukso ir didelių turtų šalimi, o milijonai gyventojų skurde skęsta. Daug žmonių, kurie iš savo butų vargiai kur išeina bei išvažiuoja, negali įsivaizduoti, kokioje padėtyje daugelis Amerikos žmonių, ypatingai pietinėse valstijose, gyvena. Tokiems būtinai reikėtų išvykti į pietines valstijas pasižvalgyti.

Vykstant per plačiąją Texas valstiją 287-uoju keliu, matyti skirtingesni vaizdai. Galvijų ganosi daug, žemė vietomis apdirbta gerai. Vasarajai geri. Prie to, matosi nemažai naftos šuliniai. Texas valstija yra žinoma kaip turtinga naftos telkiniais. Joje yra daug stambių aliejais kariauj, turčių.

Vykstant 82-uoju keliu per Arkansas valstiją mūsų kelias vingiuoja per tan-

kus žalius miškus ir pelkas. Net pasigendi dirbamiosios žemės. Ši valstija, atrodo, daug didelių turtų neturi. Teko pervažiuoti nedidelių miestelių. Pakelėje matyti apgriuvusių, tiesiog į žemę sulindusių namelių su pustuziniais bei daugiau vaikų aplink juos bėgiojant. Tai vis negrų šeimos. Tiesa, nemažai ir puikių gyvenamųjų namų. Tai plantacijų savininkų namai. Tuose namuose negrams tik vergauti tenka. Beje, Arkansas valstijoje teko pastebėti rožių laukus.

Mississippi valstijoje pastebėjome dar liūdną vaizdą — juodveidžių sulūžęs, sukimstas kaimelis keistame griovyje. Iš tikrųjų žmogui savo akimis nematant tokio vaizdo visiškai būtų netikėtina, kad šiandien, ypatingai mūsų šalyje, juodveidžių tokia bails, tokia varginga padėtis galėtų gyvuoti. Pažymėtina, kad šie bails vaizdai matėsi 82 keliu vaziuojant.

Tikrai, tie, kurie šiandien neturi mažiausio pasigailėjimo juodveidžiams dėl jų sunkios gyvenimo padėties, turėtų atvykti į pietines valstijas pasižvalgyti, gal jų širdys suminkštėtų.

Sekmadienį, birželio 7 d., vaziuojam per Alabama valstiją. Vis dar 82 keliu, link Floridos. Čia kelias siauras, tai ne Kalifornijos keliai. Alabamos valstijoje, ypač pakelėje, tankios girios — miškai, krūmokšniai ir pelkės. Vietomis matėsi ir dirbamos žemės. Pastebėjome, kad, rodos, dar tik prieš porą savačių sūdygo vasarus. Veikiausia pavasaris čia buvo vėlyvas.

Šiandien sekmadienis, ir vaziuojant per Alabamą, pastebėjome daug bažnyčių. Tačiau nesimatė nei vieno juodveidžio einant į baltųjų bažnyčias.

Pasiekę Montgomerio miestą, prisiminėme čia įvykusias prieš segregaciją dideles demonstracijas, areštus ir muštynes. Beje, pietinių valstijų nekuriose valgyklose teko pastebėti padėtas ant stalų mažytes civilinio karo laikų vėliavėse. Tačiau Amerikos vėliavų nesimatė.

Floridoje

Birželio 9 d. pasiekėme Floridą. Į St. Petersburg atvažiavę apsistojom pas labai svetingus žmones — Joną ir Pauliną Blaškius. Malonioji Paulina mano sena gera pažįstama. Kartu su ja teko gyventi Chicagoj — tada Paulina buvo Juškenė, Abu Blaškiai labai širdingi ir darbštūs. Ypatingai judri, pilna entuziazmo Paulina; daug veikia.

Kas šeštadienį St. Petersburg pažangiečiai ruošia pietus gausiai publikai. Ir vis toms energingoms moterims tenka dauguma to viso ruošos darbo. Veikiausia niekur kitur nesukeliama tiek daug pelno laikraščiams ir kitiems naudingiems reikalams kaip St. Petersburg, Fla.

St. St. Petersburgo, Paulinos lydimi, vykome aplankyti Praną Mockapetrį ir Leo Valančių, kurie yra įsikūrę apie 35 mylios nuo St. Petersburgo. Paulinos vyras Blaškis pasifiko na-

mus saugoti. Prie to, jo sveikata dar silpna. Neperseniai jis buvo operuotas.

Buvo labai malonu aplankyti Praną ir Leo — tai seni malonūs pažįstami. Jie gražiai meniškai įsikūrę mažame miestelyje. Mockapetris — gabus artistas. Parodė jis mums savo labai gražių piešinių, ir apdovanojo mus jais. Leo Valančio sveikata nekokia: kankina nelabasis žiaurusis artritas. Tačiau žymėtina, kad jo veide šypsa rodos nuolatinė. Nusiskundimo dėl savo tokio likimo pas jį nėra. Tai stebėtinai žmogus. Prie to, jis vis dirbinėja, juda. Sakė, frėmus piešiniams dirbas ir pats šį tą braižinėja. O žiūrint į jo rankas, pirštus, tai, rodos, visiškai neįmanoma jais bent ką dirbinėti.

Sekandį dieną pas Blaškius susirinko virš 30 žmonių. Ksavera buvo pakviesta paraportuoti iš savo didelės kelionės. Buvo malonu pamatyti senus pažįstamus Stančikus, Valaičius ir kitus. Yra malonu ir miela pamatyti senus gerus pažįstamus, tačiau liūdna ir nemalonu skirtis su jais. Rodos, kaip norėtusi turėti arti savęs visus gerus žmones, draugus. Tačiau gyvenime taip nėra.

Į St. Petersburg į Miami, Fla., apie 200 mylių. Apsistojome Fort Lauderdale, irgi pas svetingus žmones — Jim ir Millie Kancerius. Išbuvo 5 dienas pas juos. Kancerių sodyba graži, jų darže randasi du nepaprasti vaismedžiai, vadinami "mangos". Vaisiai nepaprasto skonio. Kalifornijoj tokių niekur neteko matyti. Atrodo, šie vaismedžiai mėgsta tropišką klimatą, o Florida yra gana tropiška.

Birželio 14 d. buvo proga dalyvauti pažangiu miamiečių lietuvių socialiniame klube. Čia taipgi Ksavera pateikė platų raportą iš taikos kelionės. Buvo labai malonu atnaujinti pažintį su buvusiais senais pažįstamais, ypatingai su Al ir miela Margareta Valiulioniais ir su kitais buvusiais brooklyniečiais.

Tenka drūčiai pastebėti, kad floridiškiai, bendrai imant, yra energijos pilni žmonės. Nepaisant, kad dauguma jų pensinieriai, pagyvenę žmonės, jie kažkaip labai darbštūs, gyvi, ir pas juos matyt randasi nemaža dar jėgų.

Miamiečiai turi savo puikią salę bei klubą. Jie kas sekmadienį turi parengtą pietus bei ruošia pietus. Jų publika nėra maža. Pavieniai darbšti miamietė išsireiškė, kad žiemos metu, pas juos pietautojų būna apie du šimtai. O vis daugumoje ta pati moterų grupė ruošia pietus, sakė ji. Sakoma, būk šiltas klimatas mažinas žmonių energiją, tačiau, pasirodo, kad tame nėra tiesos. Veikiausia kaip tik priešingai, — akstina žmonių energiją šiltas klimatas. Yra geras pavyzdys iš floridičių.

(Bus daugiau)

Paryžius. — Prancūzija ruošiasi gaminti didelius "Mirage-4S" bombonešius, kurie taikomi atominių bombų gabenimui.

Rochester, N. Y.

Alekas ir Leokadija Bekešiai (Bekis). Nežiūrint gausios metų, Bekešius dalyvauja visuose svarbiuose lietuvių pobūviuose. Gi jo žmona labai veikliai tebesidaroja. (Nuotrauka daryta jų 50-ųjų vedybinio gyvenimo metų sukaktyje.)

Liepos 18 turėjom suči-gėlę pas A. L. Bekešius. Tai buvo minėjimas Alexandro Bekešiaus gimtadienio, 80 metų sukaktis. Susirinko gražus būrelis mylimų draugų ir draugų, su kuriais labai linksmi laiką praleidom.

Draugas F. Kontenis pasprašė dalyvius atžymėti šį 80 metų gimtadienį pagal išgalę paaudėjimu spaudos paramai. Aukoj: A. L. Bekešiai \$6. Po 1 dol.: J. L. Totoriai, P. O. Malinauskai, F. J. Konteniai, K. Žemaitienė, F. Gricius, O. Gricienė, A. Usavičienė, R. Ba-

rauskas, H. Velikienė, N. Baltakienė. Viso 16 dol., kuriuos paskyrė "Laisvei". Visiems už aukas nuoširdus aciu.

Mes, abudu Bekešiai, širdingiausiai visiems dėkojame už suteiktas mums brangias dovanas. Nesitiki-jom, kad jūs, brangieji, mus taip apdovanosite.

Nuoširdus aciu už atviru-tes, kurių daug gavom, visiems už atsilankymą ir už brangias dovanas.

Jūsų visų draugiškumo niekada nepamiršime. A. ir L. Bekešiai

PHILADELPHIA, PA.

Atlantic City, N. J., Al-holic Beverage Control viršininkas Joseph P. Lordi išpėja 267 salinių savininkus prisilaikyti įstatymų laike demokratų partijos suvažiavimo rugpiūčio mėnesį. Sako, Atlantic City turi būti svarus miestas, keturi šimtai valstijos policijos palaikys tvarką.

240 Chesterio pikietininkų, kurie kovoja už lygias teises, teismas nukeltas į 18 d. spalio.

Liepos 8 d. 80 gavo pilietybės popierius Philadelphijoje.

Tyrinėjimas sako, kad York Road srityje birželio mėnesį darbai padaugėjo.

Lower Buck County gyventojai Mrs. Anuskevich pagindė mergytę, sveriančią vieną svarą ir 15 uncijų. Po daktarų priežiūros per 72 dienas ligoninėje, tėvai parsivežė namo jau sveriančią 4 svarus ir 15 uncijų. Daktarai sako, kad mergytė augs ir bus sveikatoje tvirta.

Employing Bricklayers Association skundžia Philadelphia Bricklayers unijos lokalą 1, reikalaujanti \$500,000 atlyginimo, jų pasakymu, "už nelegalų streiką".

Liepos 4 d. mirė Joseph Kitlas, gyveno 549 N. 10 St. Buvo pašarvotas Charles J. Roman šermeninėje, palaidotas Chelton Hills kapinėse.

Liepos 10 d. mirė Nalonis, gyveno 1820 S. Water St. Buvo pašarvotas Kavalaisko šermeninėje, palaidotas Holy Cross kapinėse.

Peter Sanders, mokyklų superintendentas iš Hollandijos, lankėsi Philadelphijoje. Žydai antrojo karo veteranai jį pagarbė už išgelbėjimo žydu nuo nacių kriminalistų, kurie buvo pasimoję žydus išžudyti.

Sandersui įteikė plaque. Gimeras Tate įteikė Liberty Bell reprodukciją.

Du Meksikos karo laivai su 414 jūreivių aplankė Philadelphia geros valios vizitą. Sutikti su 21 kanuolės salve.

John Beston išeidamas iš valgyklos ant Pennsylvania Turnpike per klaidą paėmė ne savo valizą. Pavaziavęs pamatė, kad ne jo ir rado \$800 pinigų. Grįžo į valgyklą, gražindamas valizą ir pinigų. Savininkui užklausus, kokį atlyginimą jis norėtų, Beston atsakė: "Ham and cheese sandwich."

Mėras Tate sako, bus išsiųsta blankos su klausimais dėl reikalingų miestui techniniai lavintų darbininkų, kad atpildžius tuščias vietas.

Rugsėjo mėnesį, sakoma, 1610 studentų įstos į University of Pennsylvania, — 154 daugiau, negu 1963 metais.

Trentone Appellate Division of Superior Court sulaukė išmokėjimą \$23,000 švento Motiejiaus bažnyčiai Veviržnuose Tarybų Lietuvoje. Teismas sako, pinigai bus pasiūti, kada ten politinė padėtis pagerės!

Palikimą paliko Anthony Andrijauskas, atvykęs iš Lietuvos, kuris mirė Union County 1941 metais. Palikime sako, kad būtų šelpiami biedni žmonės ir neturtin-gos bažnyčios. Mirusio Andrijausko broli dukters Paulina Styler ir Petronėlė Scanlon sako, kad Kauno arkivyskupas, kuris viešėjo pereiniais metais šioje šalyje, neįrodė, jog Tarybų Lietuvoje bažnyčios egzistuoja ir kad pinigai nepasieksią tikslų. Pinigai paliekami valdžios priežiūroje. Gimnės irgi negauna.

Philadelphijos mokytojų unija, AFL-CIO, prašo tyrinėjimo pagalbinį mokytojų. Sako, — yra atsitikimų,

kad mokytojai ateina į darbą neblaivūs. Pirštų atspaudos blogumų nepašalina. Dalykas iškilo dėl to, kad du pagalbiniai mokytojai ryžosi nemoraliai pasielgti su studentėmis.

Frankfordo aukštosios mokyklos Capella choras surinko \$40,000 vykimui į Skandinavijos šalį su koncertu. \$20,000 sudės 90 choro narių, tuo būdu susidarys \$60,000 kelionės ir pragyvenimo lėšų padengimui.

Pilietis

Nashua, N. H.

Mirė V. Buslevičienė
Birželio 12 dieną, po sunkios ligos, Nashua ligoninėje, mirė Vincenta Buslevičienė (Stančikienė), sulaukus 69 metų amžiaus. Ji iš jaunų dienų buvo su progresyviais ir rėmė darbininką judėjimą, skaitė "Laisvę", per daug metų prigulėjo prie LDS 128 kuopos ir Lietuvių Piliečių klubo.

Jos pirmesnis vyras buvo Juozapas Buslevičius. Kada jis mirė, tai Vincenta apsigėdė su Jonu Stančiku ir maloniai gyveno iki mirties.

Širdingai dėkojame draugams ir draugėms, kurie išreiškė mums užuojautą, širdingai aciu grabnešiams, visiems, kurie pirkė gėlių vainikus, pagerbdami lankęsi į šermeninę ir palydėjo į kapines. Dėkui visiems ir visoms, kurie vienaip, ar kitaip prisidėjo metu liudėsio valandų. Ilsekis, Vincenta, ramiai amžinai, o mes tavo kapą lankysime ir gelėmis padabinsime.

Jonas Stančikas,
vyras
Julijona Buslevičiūtė,
dukra
Alfonsas ir F. Buslevičiai, sūnūs

Cleveland, Ohio

Metinis mirties minėjimas

Liepos 23 dieną 1963 metais mirė Onutė Saldauskienė. Likęs vienutis ir nuiludęs jos gyvenimo draugas Steponas sumanė paminėti mylimos žmonos metinę mirties sukaktį. Liepos 25 dieną Steponas pasikvietė visus draugus ir drauges, kurie kuom nors prisidėjo jo žmonos laido-tuvėse, į savo gražią rezidenciją ir puikiai visus pavaišino.

Pavaišino, tai pavaišino, bet kaip už takias nepaprastas vaikes atsiligynti, tai visiems dalyviams prisėjo nuspręsti. Kalbant apie atsiligyntiną Steponas pareiškė, jog jis apie bent kokį atsiligyntiną už vaikes nei girdėti nenori, tokiu būdu dalyviai nutarė bent kiek sumesti mūsų spaudos paramai. Onutė gyva būdama buvo ilgametė LLD 22 kuopos narė, Moterų klubo narė, nuolatinė mūsų spaudos skaitytoja ir rėmėja, tai lai dar kartą jos vardu būna spauda paremta.

Aukavo po \$2: J. Žebrys, J. Eitutis, V. Vilčinskis, A. Salin, J. Krosin, J. Patton ir Clevelandietis.

Po \$1: E. Gabriūnas, A. Mockaitis, M. Karson, A. Stankus, J. Šimkus, A. Tyzenhause, J. Gendrich, J. Webra ir A. Bumbulis. Viso \$23. Padalinus pusiau, "Laisvei" ir "Vilniai" tenka po \$11.50.

Aciau draugui Saldauskui už vaikes, o aukotojams už aukas. J. Žebrys

Aciau draugui Saldauskui už vaikes, o aukotojams už aukas. J. Žebrys

Aciau draugui Saldauskui už vaikes, o aukotojams už aukas. J. Žebrys

Aciau draugui Saldauskui už vaikes, o aukotojams už aukas. J. Žebrys

Eddystone, Pa.

Skaitlingai vyks

pas Bekampius

Sekmadienį, rugpiūčio 2 d., pas Bekampius, 147 — 13th St., Avalon, N. J., įvyks platus išvažiavimas — piknikas, kurio pelnas skiriamas "Laisvės" paramai. Pažmonį ruošia pas save Elzbietą ir Juozas Bekampiai, o jiems padeda LLD VI apskritis.

Jau gavau daug laiškų nuo žmonių, kurie ketina dalyvauti. Iš Baltimorės rašo Janie Pivariūnienė, kad skaitlinga grupė atsilankys į pikniką.

Iš Philadelphijos rašo geroji draugė Anna Zalner, kuri neseniai turėjo širdies smūgį, kad ji ruošiasi, ir daug kitų draugų ir draugių važiuos. Gavaus iš Philadelphijos ir telefonu pasižadėjimų.

Patsai Juozas Bekampis rašo, kad ruošiasi prie išvažiavimo, prims visus dalyvius, kaip geriausius savo bičiulius.

Kurie mėgstate maudytis, tai važiuodami pasiimkite savo maudymosi aparangą, nes Atlantas ten pat. Bekampis rašo, kad vanduo geras — šiltas.

Kelrodis. Iš New Yorko pusės važiuokite keliu No. 9, kuris eina link Wildwood, N. J. Vaziuodami sekite nurodymus, o kai pamatysite Avalon, tai sukite į kairę, privažiavę Avaloną, tai po kairei matysite didelį kamą, ten skersai kelio rasite ir Bekampijų rezidenciją.

Iš Philadelphijos eina į Wildwoodą busai. Išeina nuo 13th St. ir Filbert St. Jie važiuoja per Avaloną. Iš autobuso išlipę tik už kelių blokų rasite Bekampijų rezidenciją: 147 — 13th Street.

Pasimatysime pas Bekampius.

A. Lipčius,

Shenandoah, Pa.

Susirinkome pas drg. K. Motuzus praėjusį penktadienį pasikalbėti, ar rengsime dar vieną pikniką šią vasarą. Po pasikalbėjimo dauguma draugų sutiko rengti. Nutarta rengti pikniką toje pačioje vietoje, kurioj visada rengiame, t.y. ant Martishin grove, rugpiūčio 30 dieną. Prašome artimus draugus tą pačią dieną nerengti parengimų, nes esate visi prašomi atvažiuoti pas mus praleisti laiką tyrame ore su draugais ir sykiu parenti savo spaudą.

Buvome manę jau šią vasarą pikniko nerengti, bet paraginti kitų draugų arti ir toliau, iš klausome jūsų prašymą, o jūs, draugai, neapleiskite mūsų — krūvoje atliksime didesnę darbą, taipgi turėsime geresnę naudą.

Prašome visus atsilankyti. Iki pasimatymo piknike rugp. 30 dieną. Atvažiuokite, prašome!

Rengimo Komisija

Montello, Mass.

Pataisa

Brangi Laisvės Redakcija. Dar nevisas klaidas pataisėte. Turėjo tilpti šitaip: — Ona ir Ramalda Zalubauskaitė aukojo \$5. A. Petrauskienė \$3.

Kad loska įdėkite šias eilutes.

E. Repšys

Haverhill, Mass.

Aplankius ligonius

Jau "Laisvės" skaitytojams yra žinoma, kad pažangaus judėjimo stambūs rėmėjai Augustas Kaskauskas ir Jonas Barišauskas pergyveno skaudžias operacijas. Liepos 25 d. aš juos abu aplankiau ir ve kokia jų aplinka. Augustas po operacijos jau buvo visiškai susveikęs, bet meškeriojant persalo ir jam galvoj trūko kraujagysiai ir suparalyziavo dalinai kalbą. Vienok gydytojas sako, kad jam lemta tas pergyventi ir susveikti.

Barišauskas skundžiasi skausmais, vienok jau daug sustiprėjo po operacijos ir laisvai vienas vaikšto. Kuomet priminiau, kad ruo- piūčio 16 d. Worcesteryje bus spaudos piknikas, gal galėsi atvažiuoti, atsakė:

— Jei galėsiu, tai atvažiuosiu, o jeigu ne, tai šetau desimtinė ir paremk mūsų spaudą. Kai susveik- siu, tai dar turėsiu ir atsi- naujint tūlus laikraščius.

Linkiu abiem draugam greit susveikti ir grįžti prie veikimo.

J. Petruškevičius

Lowell, Mass.

Rugpiūčio 16 dieną įvyks Olympia parke Wustaryje dėl "Laisvės" didelis piknikas. Aš manau, iš visų kolonijų suvažiuos daug publi- kos. Mes lowelliečiai irgi nemažai rengiamės važiuoti į tą svarbų pikniką. Aš girdėjau, kad daug žada važiuoti mašinomis. Aš irgi galu nuvesti kokius 3 ar 4 žmones. Nei vienas nepa- slikime namie. Turime dalyvauti visi.

Liepos 25 dieną buvo su- renge dėl Petruselės Al- berss (Arbačiauskūtės) ir Jeff Schifter priešvedybinių pare. Petruselės mylimas vaikinai paeina iš Niujor- ko miesto. Jisai Lowellyje mokinasi. Mokinasi inžinie- rium. Turės dar vienus me- tus eiti mokyklon. Girdė- jė, kad jie apsives rug- piūčio mėnesi.

Petruselė priklauso prie LDS 110 kuopos. Kai jie susituoks, linkiu jiems lai- mingo šeimyninio gyven- mo.

Lowellietis

Lawrence, Mass.

Važiuosime busu į "Laisvės" pikniką

Sekamdienį, rugpiūčio 16 d., Olympia Parke, Worces- teryje, įvyks spaudos nau- dai piknikas. Iš Lawrence- Methuen važiuosime dideliu busu. Busas išeis nuo Lie- tuvių piliečių klubo, 41 Ber- keley St., 10:30 val. ryto.

Buso reikalais matykite J. Kodį arba A. Kodienę; galite juos matyti Maple Parke, arba jų namuose 7 Walnut Street. Lawrence, taipgi galite paskambinti S. Penkauskui, 55809. Nelaui- kite paskutinių dienų.

Busu važiuoti bus smagu, o piknike sueisime daugelį draugų ir draugių bei giminių. Piknike bus ir meninė programa. Dainuos Hart- fordio Laisvės choras.

S. Penkauskas

Scranton, Pa.

Protarpiais pasitaiko paly- dėti ir kapus protestantinės tikybos mirusį, kur, kaip paprastai, dvasiškis atlaiko maldas, arba pasako net ir "pamokslą." Ir kai kada pasitaiko išgirsti dvasiški sava kalba pakartojant: "One by one through the valley." O kartą pasitaikė išgirsti, ir gal pašaipiską klausimą: "Who is next?"

Vienok šie žodžiai ir mūsų senajai kartai atitinka, nes vienas paskui kitą mirties kloniu žygiuojame į už- maršį. Štai liepos 24-tą, po ilgai kankinamos ligos, išsiskyrė iš gyvųjų tarp Juozas Seniauskas, pragy- ves 78 metus amžiaus. Pa- liko vieną dukrą, gyvenan- čią Brooklyn, N. Y., ir vie- ną sūnų, jau 22 metus tar- naujantį kariuomenę ir gyvenantį Columbia, South Carolina, ir vieną seserį Lietuvoj ir vieną Lenkijoje; taipgi penkias anūkes. Juo- zas šioje šalyj išgyveno 51 metus, skaitė "Laisvę" per daugelį metų ir prigulėjo prie LLD vietinės kuopos.

Kadangi Juozas prigulėjo prie Lietuvių Tautinės ne- prigulmingos parapijos, tai ir tapo palaidotas jos kapi- nės, be bažnytinių apeigų, išskiriant tik kun. Valad- kos trumpą maldele šerme- ninę ir prie kapo. Gyve- no pavieniu.

Juozas gimęs ir augęs Lietuvoje, Panevėžiu, kur kaime, Rumbonių parapijoje, arti Alytaus. Į šią šalį, šių žodžių autoriaus pastango-

mis, atvyko 1913 metais ir visą laiką išgyveno šiame mieste ir dirbo kietosios anglies kasyklose, net iki tapo pensininku.

Lai tau, Juozai, būna lengav ilsėtis šios šalies šal- toj žemelėj.

Tavo senas kaimynas

Chicago, Ill.

Serga Nikis Pakalniškis

Šeštadienį, liepos 25 d., Nick Pakalniškis tapo iš- vežtas į Little Co. of Mary ligoninę, 2800 W. 95th St., Evergreen Park, Ill. Kam- barys 607.

Gydytojai nustatė, kad jis buvo ištiktas lengvo širdies smūgio. Gydytojai pataria per tūlą laiką li- gonio nelankyti, nes jam reikalingas ramumas ir ge- ras poilsis.

Aišku, jo pažįstami ir draugai turėtų aplankyti jį laiškučiais ir palinkėti grei- to ir sėkmingo pasveikimo.

Nuo "Laisvės". Savo lai- ku Nikis ilgai dirbo "Lais- vės" spaustuveje, "Laisvės" kolektyvas linki Nikiui greitai pasveikti.

Baltimore, Md.

Pataisa

"Laisvės" Nr. 59 tilpusio- je korespondencijoje, apra- šant įvykusį "Laisvės" nau- dai pikniką birželio 21 d., buvo apleista keletas drau- gų, kurie žymiai prisidėjo su aukomis ir darbu. Tai yra: d-gė C. Deltuvienė, iš- kepdama du gardžius pyrag- sus; parduodama kavą, vai- šindama pyragais, padarė pelno. Drg. P. Paserskis savo sode prisirpusias vyš- nias parduodamas irgi pri- sidėjo prie to darbo su gau- sia auka.

Abiejų draugų atsiprašau už įvykusią klaidą.

Vinco Duktė

Iš Lietuvos

"SUKTINIO" 800-ASIS

Šį kolektyvą puikiai pa- žįsta ne tik Kaunas. Jam nuoširdžiai plojo Leningra- de ir Kijeve, Tartu ir Rygo- je, Tarybų Lietuvos mies- tuose. Suprantamas tad kauniečių susidomėjimas, su koku jie sutiko mieste pasirodžiusius skelbimus, kviečiančius į Kauno prof- sajungų kultūras rūmų pa- vyzdinio laurės šokių kole- ktyvo "Suktinis" 800-ąjį koncertą.

Į Kultūros rūmus gausiai susirinkę žiūrovai stebėjo didelį jubiliejinį koncertą, kurio didžiąją programos dalį sudarė naujai pastatyti choreografiniai kūriniai. Buvo atlikti lietuvių liau- dies šokiai "Liuksinis", "Serbenta", "Verpėjėlė", "Aukštaičių kadrilius". Tartum didelės kelionės po broliškas respubli- kas ir liaudies demokra- tijos šalis dalyviais žiūro- vai tapo antrosios koncerto dalies metu. Saviveiklinin- kai šauniai sukosi rusų šo- kių siuitoje, lenkų "Kra- koviake", temperamentingą vengrų "Šokį su taburetė- mis" keitė lyriškas liaudies šokis "Priė Daugavos", moldavų "Syrbą"—estų šo- kis "Ant marių krantų".

—Mūsų "Suktinis"—vie- nas seniausių iš 52 Kauno profsajungų rūmuose vei- kiančių būrelių,—pasakė šio kolektyvo vadovas A. Jurgelevičius. Vadovauja- mas Luizos Kukšaitės, sa- vo veiklą jis pradėjo prieš devynioliką metų. Nuo to laiko mūsų saviveiklininkai pastatė 130 šokių.

Šiandien sunku išvardinti visus tuos, kurie da- lyvavo šiame kolekty- tyve, praleido reppetici- jų salėse ne vieną dešimtį vakarų. Galime didžiutis, kad čia išaugo respublikos

nusipelnęs artistas. Kauno miesto choreografijos sek- cijos pirmininkas K. Mo- tūza, Kauno Medicinos ins- tituto liaudies šokių kole- ktyvo vadovas A. Būkaus- kas, buvęs ilgametis Vals- tybinio dainų ir šokių liau- dies ansamblio artistas, vė- liau Vilniaus Pedagoginio instituto ansamblio šokių vadovas L. Duoba ir daugelis kitų. Jų pradėtą darbą šiandien tęsia vertinga en- tuziastų pamaina — dau- giau kaip 30 darbininkų, in- žinierių, technikų, medic- nos seserų, dėstytojų, mok- sleivių. 1962 metais kultū- ros rūmų šokėjai iškovojo pavyzdinio kolektyvo var- dą, o 1964 metais susilaukė aukščiausio įvertinimo. Respublikinio konkurso metu jam buvo pripažintas absoliučiai geriausio res- publikoje šokių kolektyvo vardas ir įteiktas specialus Teatro draugijos baletu ve- teranų prizas.

Kipro respublika, kaip parako bačka

Nikosia. — Graikiška pri- siuntė į Kipro respubliką apie 3,000 "savanorių" ka- rių ir karininkų, o Turkija apie 500 savo "savanorių". Abidvi valstybės paneigė pirmesni susitarimą ir Jungtinių Tautų pastangas, kurios ten laiko taikos pa- laikymui militarinių jėgų.

Kipro sala yra rytinėje Viduržemio jūros dalyje. Ji užima 3,572 kvad. mylių plotą ir turi apie 600,000 gyventojų. Iš jų apie 400,000 yra graikai ir apie 100,000 turkai. Kipro respubli- ka yra dalimi britų imperi- jos.

Jakarta. — Sarawake su- mažėjo aptrizanų kova prieš Malaziją.

PHILADELPHIA, PA.

HELP WANTED MALE

TREE SURGEON, at least 5 yrs' exp. Driver's license. Top wages & benefits. Call OL 9-1107 8 AM—5 P.M. or call OS 5-7934 aft 5 P.M. & on Sunday. (60-61)

PRANESIMAI

LAWRENCE, MASS. Spaudos piknikan busas išeis iš Lawrence 11:30 ryte nuo L. P. Klubo, 41 Berkeley st., 16 rugpiūčio (August) i Worcester, Olympia parke. Bus labai gražu pasivaikš- čioti po gražų parką ir išgirsti hartfordiečius dainuojant liau- dies dainas. Katrie norėsite važiuo- ti, tai susisiekite su busų komisija: J. Kodis, A. Kodienė; galite pra- nešti per telefoną S. Penkauskui—No. 55809. Nelaikite paskutinių dienų, nes bus perva. Komisija (61-62)

SO. BOSTON, MASS.

LDS 2-ra kuopa rengia išlie- taves, vykstantiems aplankyti Lietu- vą Karolinai Kazlauskienei, Marei Stasienei, Annai Gritzienei, Elzbietai Ceikienei i Aleksandriui Kandraškai. Parengimas įvyks sekmdienį, rug- piūčio 2 dieną, 1 val. popiet, 318 W. Broadway, So. Bostone. Kvie- čiame visus atsilankyti ir palinkė- ti jiems laimingos kelionės. Rengimo Komisija (60-61)

BROCKTON, MASS.

Kaip matyti iš pranešimų, kad worcesteriečiai rengia pikniką "Lai- svės" spaudos naudai rugpiūčio 16 d., Olympia parke, yra sumanymų organizuoti busą dalyvauti piknike, tai tuom reikalu turėsime LLD 6 kuopos mėnesinį susirinkimą, kuris įvyks pirmadienį, rugpiūčio 3 d., L. T. Namų kambaryuose kaip 7:30 val. vakare. Prašomi visi nariai ateiti i šį susirinkimą, apkalbėsime "Laisvės" spaudos pikniką, kuris įvyks 16 rugpiūčio, ir apie busą. Jau trumpas laikas, turime pasku- bėti. George Shimaitis (61-62)

Paieškojimas

Saliomonas Stankus, Maksimų Varėnos rajonas Merkinės paštas Maksimų kaimas Lithuania, USSR (61-62)

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

HELP WANTED MALE

COOK

Must be experienced. Steady position. Good salary. NI 4-9941. (60-61)

Barrel Cooper (coopersmith). To Close Heads on 30 Gal. Hardwood Barrels. 30 hour week. WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

WA 5-7272 for appt. (60-61)

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Ši laiška gavo P. Švelnikas, Easton, Pa., nuo savo giminaio. Talpiname, nes autorius idomiau aprašo poilsiautojų ir esančių Palangos sanatorijose sąlygas.

Mielas Povelai!

Sveikiname Jus, Jūsų žmoną ir visus kitus Jūsų šeimos narius, iš Palangos, nuo gintarinio pajūrio, ir linkime stiprios sveikatos, daug laimės ir pasisekimo Jūsų gyvenime.

Atleisk man, kad taip ilgai neparašiau laiško, nes turėjau atostogas ir buvau biskį išvažiuojes.

Pas mus Palangoje darbartinių metu kurorto sezonas, daug darbo žmonių išsisi sanatorijose ir poilsio namuose. Taip pat daug poilsiauja pas privačius namų savininkus, kurie savo kambarius išnuomoja atvykusiems į Palangą poilsiauti.

Palangos miesto gyventojai, kurie turi savo nuosavus namus, per vasarą nemažai gauna pajamų, nes į parą už vieną lovą gauna po rublį, o į savo namą pastato apie 20 lovų.

Sanatorijose poilsiautojai gauna kambarį su lova ir pataline, taip pat maistą ir gydymą ir ten išbūna 26 dienas. Už tai kiekvienas poilsiautojas sumoka tikrai 32 rublius, nežiūrint to, kad visas išlaikymas sanatorijoje kainuoja 120 rublių. Likusius pinigų sumoka tos organizacijos profsąjunga, kurioje tas darbuotojas dirba.

Poilsio namuose poilsiautojai išbūna po 12 dienų. Čia jie gauna kambarį su lova ir pataline ir maistą, tačiau negauna gydymo. Už tą laikotarpį poilsiautojas sumoka 7 rublius, nežiūrint to, kad visas išlaikymas poilsio namuose už 12 dienų kainuoja 32 rubliai. Skirtumą apmoka profsąjunga.

Kiekviena sanatorija ir poilsio namai turi savo pasilinksminimo sales. Rengia šokių, žaidimų, rodomi kino filmai, rengiamos ekskursijos į kitus miestus.

Tie, kurie atvažiuoja laisvai, ne į sanatorijas bei poilsio namus, tie maitinasi valgyklose bei restoranuose. Tokių valgyklų ir restoranų pristatytą atitinkamas skaičius, taip kad kiekvienas laisvai gali pavalgyti. Žinoma, tie visi restoranai ir valgyklos veikia tikrai vasaros metu, o žiemos metu būna uždarytos, nes nebūna laisvai atvykusių poilsiautojų.

Tenka pažymėti, kad sanatorijos veikia ištisus metus, o poilsio namai tikrai 5 mėnesius.

Poilsiauti į Palangą atvažiuoja darbo žmonės iš Tarybų Sąjungos visų respublikų. Visiems Palangos kurortas labai patinka. Gerai pasveiksta ir pailsi. Turime savo mineralinį gydymą vandenį, kuris gerai pagydo skrandžio ir kepenų ligas. Sanatorių poliklinikos aprūpintos moderniausia medicinos aparatu, teikiama įvairios gydymosios vonios.

Anksčiau, Smetonos laikais, į Palangą suvažiuodavo tikrai turtingi žmonės: dvarininkai, ministrai, aukšti valdininkai, stambūs prekybininkai. Jiems poilsis bei gydymasis nebuvo reikalingi. Jiems rūpėjo kaip idomiau praleisti laiką, kuo daugiau praleisti pinigų. Darbo žmogui bei vidutiniam inteligentui Palangos kurortas buvo neprieinamas. Aš pats, iki Tarybinės santvarkos įvedimo Lietuvoje, buvau tarnautojas, tačiau Palangoje nebuvau buvęs nė vieno karto, nes visuomet būdavo tuščia kišenė.

Oras pas mus iki šiam laikui, galima sakyti, buvo vidutinis. Iš pavasario mažokai buvo lietaus, bet vėliau pradėjo palyti. Derlius laukuose neblogas. Žinoma, kaip toliau bus, nežinia.

Prašau parašyti, kaip Amerikoje organizuotas darbininkų ir tarnautojų poilsis. Po kiek gauna atostogų. Ar profsąjungos sudaro sąlygas gerai ir pigiai pailsėti bei pasigydyti?

Taip pat prašau parašyti, kiek metų reikia turėti darbo stažą, kad gauti pensiją ir kiek metų amžiaus reikia turėti, kad išeiti į pensiją. Ar didelės mokamos pensijos ir kiek kainuoja pragyvenimas vienam žmogui vidutiniškai ir mėnesį?

Kiek uždirba paprastas darbininkas ir kiek specialistas, ir ar brangūs pas jus maisto produktai — mėsa, sviestas, riebalai, cukrus ir kit? Taip pat ar brangios pramoninės prekės — geri batai, geras kostiumas, geri viršutiniai marškiniai, žieminis paltas ir kit.

Ruošiu Jums mažą siuntinėli dovanų. Žinoma, ką kitą, jeigu ne gintaro. Kas Jums bus nereikalingi, padovanokit saviškiams. Siuntinėli išsiųsiu rugpjūčio mėnesio pradžioje.

Atsisveikindami su Jumis, karštai bučiuojame visus ir prašome nepamiršti parašyti mums laiška.

V. Peleckas

164 m. birž. 29 d.
Palanga

Iš laiškų

Ks. Karosienė dalyvavo Respublikonų konvencijoje

Sugrįžusi Kalifornijon iš New Yorko, kur ji dalyvavo organizacijų suvažiavimuose, Ks. Karosienė rašo:

Sugrįžome į namus laimingai. Darbo iki ausų. Nespėjau viską atlikti... Prie naminių reikalų, yra visokių susirinkimų ir reikia pranešimų iš Hagos suvažiavimo daugelyj vietų duoti.

Lankiausi Respublikonų konvencijoje. Jei nebūtų šaliai tragiškų grėsmių, tai šią konvenciją būtų galima pavadinti cirku. Dvi dienas išbuvo prie reporterių stalo, o 3-čią sykį su Moterų už Taiką darbuotojomis pikietavome prieš Goldwaterį.

Jei dar kas mano, kad dauguma (respublikonų) nestovi su juo, tai klysta. Jis tikrai jiems daug ką žada ir jie su juo. Dar jis nebuvo kandidatu, bet šeši stambūs ginkluoti vyrai jau jį visą laiką saugojo. Man labai baugu, jog daug kas, manydami, kad Johnsonas laimės, nesidarbuos prieš Goldwaterį, ir Goldwateris įeis...

Tel Avivas. — Artimuosiuose Rytuose yra didelė stoka prėsco vandens, tai Izraelio valstybė eina prie įrengimų, kurių pagalba būtų galima išsūrinti jūrinį vandenį. Su JAV pagalba siekia įrengti atominės jėgos fabriką, kuris bus baigtas 1970 metais.

Dėmės ant Saulės

Pažvelgę į Saulę pro nedidelį teleskopą, pamatysime, kad Saulės diskas nėra vienodai baltas. Jame matošis tamsios vietos—dėmės. Dėmės susitelkusios grupėmis. Kuo daugiau Saulėje dėmių, tuo Saulė aktyvesnė. Dėmės Saulėje, jei jos užima didelį plotą, galima pastebėti ir plika akimi. Kai saulė aiškiai šviečia, reikia uždengti akis tamsiu stiklu. Patogiausia dėmes stebėti, Saulę leidžiantis.

Dėmės Saulėje išsidėsčiusios ties jos pusiauju, 1020° nuo jo. Dėmių nutolimas nuo pusiaujo priklauso nuo Saulės aktyvumo, kurio periodas 11 m. Kai aktyvumas mažiausias, dėmės išsidėsčiusios toli nuo pusiaujo, paskui jos pamažu artėja į jį.

Kiekviena didelė dėmių grupė pradeda savo gyvenimą nuo kelių mažyčių taškelio, vos žiūrimų pro nedidelį teleskopą. Ilgainiui taškeliai vis gausėja, iš jų pasidaro dėmės. Paskui dėmė suvra ir išnyksta. Paprastai dėmė matoma apie 60 dienų, bet kai kada gali išsilaikyti ir labai ilgai. Ilgiausiai išsilaikiusi dėmė buvo matoma 18 mėnesių.

Dėmės sukelia Saulės magnetinis lankas. Jose temperatūra žemesnė. Apatiniai sluoksniai išmetami į šalis nuo dėmės centro 2 km/s greičiu, viršutiniai slenka į centrą. Dėmių prigimtis dar nėra tiksliai išaiškinta.

1963 m. rugsėjo 18 d. drg. A. Jakšto nurodytoje vietoje tikrai buvo matoma ryški dėmė Saulės diske.

JAV ŽMONĖS GALI ATGAUTI PILIETYBĘ

Washingtonas. — Pagal pirmesnes taisykles, Jungtinių Valstijų natūralizuoti piliečiai, jeigu jie išbuvo užsienyje trejus metus, netekdavo pilietybės.

1964 m. gegužės mėnesį JAV Aukščiausiosis Teismas tą įstatymą pakeitė: Europoje yra apie 10,000 natūralizuotų JAV piliečių, kurie jau neteko pilietybės, bet pagal naują įstatymą 221 pilietis ją atgavo.

STIKLINIS KELIAS

Viename plente, einančiame į Kopenhagą, automobiliai važiuoja kelių kilometrų stikliniu keliu. Tai kelio ruožas, kuriame danų kelių tiesėjai bando stiklinę dangą.

Grūdėto stiklo paviršiumi mašinos neslysta. Tokia kelio danga beveik nesidėvi, ir, kas svarbiausia, toks kelias gerai atspindi krentančią žibintų šviesą. Važiavojančios mašinos nesukelia ant jų šokinėjančių šviesos dėmių. Šviesa atspindini nuo kelio dangos taip, tarytum lygia šviesa šviestų pats kelias.

PRANEŠIMAI

OZONE PARK, N. Y.

LDS 13 kp. susirinkimas įvyks trečiadienį, rugpjūčio 5 d., 7:30 v. vak., „Laisvės“ salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park. Visi nariai kviečiami dalyvauti susirinkime, nes kuopos delegatai duos raportą iš LDS 16-tojo seimo. Kurių duoklės neužmokėtos, malonėkite užsimokėti, nesusispenduokite. —P. B., prot. sek. (61-62)

BROOKLYN, N. Y.

LDS 1-os kuopos susirinkimas įvyks antradienį, rugpjūčio 4 d., 7:30 val. vak., „Laisvės“ salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park. Visi nariai kviečiami dalyvauti susirinkime. Kurių duoklės neužmokėtos, malonėkite ateiti ir užsimokėti, kad nesusispenduotumėte. Valdyba (61-62)

Susekė labai didelę pašto vagių gaują

New Yorkas. — Susekė labai didelę pašto vagių gaują, kuri veikė New Yorko New Jersey valstijoje ir Miami, Fla., mieste. Jau yra suimta trylika asmenų, daugumoje buvusių kriminalinių nusikaltėlių, ir jų tarpe buvęs policininkas.

Gauja veikė per keletą metų ir iš pašto įstaičių pavogė apie milijono dolerių vertės pašto ženklelių, „Money order“ ir brangių siuntinių.

Pas buvusį policininką Nicholą Guzzo, Union City, N. J., rado \$130,000 vertės pašto ženklelių ir didelį ginklų arsenalą. Rasta penki automatiški šautuvai, keli revolveriai, daug amunicijos, kitokių įrankių, kaukių ir keletas automobilių „pleitų“, kuriuos jis vartojo vagystės tikslams.

New Yorke jau suimta keli „biznieriiai“, kurie savo krautuvėse pardavinėjo vogtus pašto ženklelius.

Pirmadienį jau sugrįš tūli mūsų turistai

Laikas bėga kaip vėjas, nesulaikomai. Štai, rodosi, tik vakar išlydėjome į Lietuvą šešis niujorkiečius lietuvių turistus, o pirmadienį, rugpjūčio 3 d., tūli jų, pagal kelionės tvarkraštį, jau turi būti namie. Apie 5 val. popiet turėtų pasiekti Kenedžio vardo aerodromą Niujorke.

Lillianą Kavaliauskaitę parašė atvirukus tūliems „Laisvės“ kolektyvo nariams, taipgi ir kitiems brooklyniečiams. Antai V. ir B. Keršuliams rašo:

„Linkėjimai iš Palangos. Jūsų linkėjimus perdaviau J. P. Jis prisiminė, kad Walteris buvo operuotas...“

O valys Bunkus rašo Mitarams:

„Siūniu širdingiausių linkėjimų iš Palangos. Mes čia laiką leidžiame labai gerai ir esame patenkinti visą savo kelionę. Išpūdziai—dideli, malonūs; mus ir traktuoja gražiai. Čia taip gera ir malonu tarp savų liaudies. Prašau, perduokite linkėjimus visiems laisviečiams. Jūs Valys.“

Tikimės, kad su Valiu ir Lilija galėsime pasispausti rankomis jau sekamą antradienį. R. Baranikas ir Valentina Nevinskienė su dukrelėmis ir Joyce gal dar užtruks kiek tiek. Matysime!

Rimtas Niujorkiečių sveikatai pavojus

Mūsų didmiesčio valdžia turi specialų kovai prieš oro teršimą departamentą („Department of Air Pollution Control“). Departamentas veikia jau daug metų, bet ką jis pasiekė, ką jis laimėjo, mažai nežinome. Tik žinome, kad iš daugybės fabričių kaminių dieną ir naktį verčiasi juodi dūmai ir teršia orą. Žinome, kad miesto gatvės retai tepaunamos ir jos prisideda prie oro teršimo. Bet didžiausias ir pavojingiausias oro teršimas parėina iš automobilių, sunkvežimių bei busų. Jie į orą leidžia dvejopus gazus — „carbon monoxide“ ir „nitrogen dioxide“. Čia tai tikrai didelis žmonių sveikatai pavojus.

Tuo, matyt, pagaliau labai susirūpino ir minėto valdžios departamento pareigūnai. Šiomis dienomis jie smarkiai miesto gyventojus pagasdino. Sužinome, kad oro užteršimas „carbon dioxide“ gazais tik per vienerius pereinus metus padidėjo 48 procentais, o „nitrogen dioxide“ gazais net 87 procentais!

Tie gi abu gazai, kaip žinia, labai pavojingi sveikatai. Jų žmogaus plaučiai gali pakelti ore tik tam tikrą procentą. Ateina laikas, kada mūsų didmiesčio žmonės turės kuo rimčiausiai susirūpinti savo sveikatai pavojumi iš tokio oro užteršimo. Kaip greitai ta diena ateis, sunku pasakyti, bet ji ateina...

Ar galima tą oro užteršimo pavojų pašalinti? Visiems žinoma, kad daugiausia minėtų sveikatai pavojingų gazų paleidžia ir orą sugedę mašinų motorai. Pilnoje tvarkoje motoras gazoliną taip sudegina, kad jis jo to „monoxide“ ir „dioxide“ beveik nesusidaro. Daugiausia tų gazų ir orą

Svečias iš Kanados

Antradienį į „Laisvės“ įstaigą atsilankė kanadietis Pranas Gaizauskas. Gražiai su juo pasikalbėjome. Paaiškėjo, kad jis čia atvyko pasimatyti su savo sesute Ona Kazačenkienė, kuri liepos 19 d. atvyko iš Lietuvos pas sūnų ir dukterį. Nežinia, kaip čia naujai atėiviai seksis. Mat, moteriškė jau 75 metų amžiaus, tad naujose sąlygose nebus lengva apsiprasti. Šiuo tarpu Kazačenkienė gyvena pas sūnų Lake Rankankomą, Long Islande.

Kaip ilgai čia svečias lankysis? Ir jis pats nežino. Stengsis, žinoma, pasaulinę parodą aplankyti ir dar vieną kitą mūsų didmiesčio įdomybę pamatyti. Gal taip ir praeis visa savaitė. Linkime drg. Gaizauskui laimingos viešnagės.

Beje, išeidamas svečias paliko „Laisvei“ penkinę. Ačiū.

Rep.

JUNGTINIŲ TAUTŲ PAŠTO ŽENKLAS

Jungtinės Tautos, N. Y. — Spalio mėnesį išeis 2,600,000 Jungtinių Tautų pašto ženklų po 5 centus. Ženklus atspausdins Čekoslovakijoje. Tai bus atžymėjimui susitarimo nebandyti atominių ginklų žemėje, atmosferoje ir kosmose. Apilinkui bus anglų, rusų, prancūzų ir ispanų kalbomis užrašytas Jungtinių Tautų vardas.

New Yorkas. — 1963 m. šiame mieste įvyko 74,680 gaisrų, 31,022 pastatuose. Taipgi 21,961 kartą ugnia-gesiai buvo be reikalo išsautki.

DU ŽODYNAI JUMS

Išleisti 1961 metais Lietuvoje

Vienas Anglų-Lietuvių Kalbų

Angliški žodžiai lietuviškai išdėstomi bei išaiškinami

511 Puslapių — Kaina \$3.50

Antras Lietuvių-Anglų Kalbų

Lietuviški žodžiai angliškai išdėstomi bei išaiškinami

511 Puslapių. Kaina \$3.50

Gaunami „Laisvės“ Knygyne

Užsisakydami kartu prisiųskite ir čekę. Pinigų perlaidas (money order) ar čekius rašykite:

LAISVĖ

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., 11417

Pagilinkite savo žinojimą apie Ameriką

JAV Darbininkų Judėjimo Istorija

Parašė Antanas Bimba

550 puslapių. Kaina \$1.50.

Šioje knygoje jūs rasite nušviesta ir apibūdinta visą eilę labai aktualių klausimų iš Jungtinių Amerikos Valstijų darbo liaudies kovų istorijos. Jau vien tik skyrių pavadinimai parodo didžiulę temų ir klausimų apimtį. Pavyzdžiui:

Baltieji vergai ir jų viešpačiai
Negrų vergovė Amerikoje
Laisvieji darbininkai senovėje
Revoliucija ir nepriklausomybės karas
Proletariato klasės susiformavimas (1783-1860)
Pilietinis karas arba antroji Amerikos revoliucija
JAV ekonominis vystymasis po polietinio karo
Aštriųjų kovų laikotarpis (1873-1880)
Streikai, Darbo Riteriai, profesinės sąjungos 1880-1886
Profesinės sąjungos ir pirmasis pasaulinis karas
Socialistai, profesinės sąjungos ir jų politinė veikla (1886-1900)
Komunistinio judėjimo Amerikoje pradžia
Didžiųjų kovų audra
Bedarbių kovos 1928-1940 metais
Streikai, profesinės sąjungos ir „Naujoji dalyba“
Ruzveltas, „Naujoji dalyba“ ir komunistai

Ši knyga gaunama „Laisvės“ Knygyne
Siųskite užsakymus, adresuokite:

LAISVĖ

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417

Rep.

6 p.—Laisvė (Liberty)—Penktad., liepos (July) 31, 1964